

**BAŽNYČIOS
ŽINIOS****Šiame numeryje:****Popiežius**

Popiežius Benediktas XVI Žinia 41-osios Pasaulinės komunikavimo dienos proga	2
---	---

Lietuvos Vyskupų Konferencija

Visuomenės komunikavimo priemonių dienos minėjimas	3
Vyskupų laiškas šeimoms Gyvybės dienos proga	4

Bažnyčia Lietuvoje

Dievo Gailestingumo savaitė Vilniuje	5
Maldos pusryčiai Kauno kurijoje	6
Atsinaujinimo diena Kaune	7
Marijos diena Šiluvoje	9
Vakaras apie šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės dvasingumą	9
Kun. Stasio Ylos knygos „Jurgis Matulaitis“ pristatymas	10
Pristatytas albumas „Liturginiai rūbai“	10
Pagerbtas Vilnijos kunigų atminimas	11

Homilijos

NAUJASIS MEILĖS ĮSAKYMAS V Velykų sekmadienis (C)	12
RAMYBĖS DOVANA VI Velykų sekmadienis (C)	13
AUKŠTYBIŲ JĖGOS PAŽADAS Šeštinės (C)	14
DVASIA IR IŠRIŠIMAS Sekminės	15

Bažnyčios dokumentai

Popiežius Benediktas XVI Posinodinis apaštališkasis paraginimas SACRAMENTUM CARITATIS (<i>tęsinys</i>)	16
--	----

Bažnyčia pasaulyje

Benedikto XVI 80-mečio minėjimas	26
Pristatyta popiežiaus knyga „Jėzus iš Nazareto“	27
Nekrikštytų vaikų sielos eina į dangų	27

Popiežiaus Benedikto XVI žinia 41-osios Pasaulinės komunikavimo dienos proga

Tema: „Vaikai ir visuomenės komunikavimo priemonės: iššūkis ugdymui“

2007 m. gegužės 20 d.

Brangūs Broliai ir Seserys,

1. Keturiasdešimt pirmosios Pasaulinės komunikavimo dienos tema „Vaikai ir visuomenės komunikavimo priemonės: iššūkis ugdymui“ kviečia mus apmąstyti dvi labai svarbias tarpusavyje susijusias temas. Pirmoji yra vaikų ugdymas. Antroji, galbūt mažiau akivaizdi, bet ne mažiau svarbi, – žiniasklaidos ugdymas.

Šiandien ugdymui kylantys sudėtingi iššūkiai dažnai susiję su didėjančia žiniasklaidos įtaka mūsų pasaulyje. Padedama sparčios technologijos plėtros, žiniasklaida, kaip globalizacijos reiškinio aspektas, esmingai formuoja kultūrinę aplinką (plg. Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Sparti plētra*, 3). Iš tikrųjų kai kurie žmonės tvirtina, jog ugdomoji žiniasklaidos įtaka konkuruoja su mokyklos, Bažnyčios ir gal net šeimos įtaka. „Daugeliui tikrovė yra tai, ką, kaip tokią, apibrėžia visuomenės komunikavimo priemonės“ (Popiežiškoji visuomenės komunikavimo priemonių taryba. *Aetatis novae*, 4).

2. Santykį tarp vaikų, žiniasklaidos ir ugdymo galima svarstyti dviem požiūriais: kaip vaikų ugdymą per žiniasklaidą; taip pat kaip vaikų ugdymą turėti tinkamą nuostatą žiniasklaidos atžvilgiu. Iš to kyla tam tikras savitarpio ryšys, rodantis tiek žiniasklaidos industrijos atsakomybę, tiek poreikį, kad skaitytojai, žiūrovai ir klausytojai aktyviai bei kritiškai dalyvautų. Atsižvelgiant į tai, būtina ugdyti vaikus tinkamai naudotis žiniasklaida, siekiant jų kultūrinės, moralinės ir dvasinės sklaidos.

Kaip galima apsaugoti ir puoselėti šį bendrą gėrį? Tėvams, Bažnyčiai ir mokyklai tenka atsakomybė ugdyti vaikų gebėjimą kritiškai atsirinkti naudojantis žiniasklaida. Tėvų vaidmuo yra pirminės svarbos. Jie turi teisę ir pareigą užtikrinti, kad žiniasklaida būtų naudojama protingai, ugdydami savo vaikų sąžinę daryti sveikus ir objektyvius sprendimus, kuriais jie po to vadovaudamiesi pasirinktų ar atmestų esamas programas (plg. Jonas Paulius II. Apaštališkasis paraginimas *Familiaris consortio*, 76). Taip darydami tėvai turėtų būti drąsinami ir padedami mokyklų bei parapijų, ir tai laiduotų, kad šis sunkus, tačiau nuopelningas tėvystės aspektas yra palaikomas platesnės bendruomenės.

Ugdymas, kaip naudotis žiniasklaida, turėtų būti pozityvus. Kai vaikams perteikiami estetiniu ir moraliniu požiūriu iškilūs dalykai, jiems padedama ugdyti protingumą, lavinti vertinimo ir skyrimo įgūdžius. Svarbu pripažinti pamatinę tėvų pavyzdžio vertę ir naudą supažindinant jaunimą su vaikų literatūros klasika, menu ir vertinga muzika. Nors populiarioji literatūra visuomet turės savo vietą kultūroje, tačiau sensacijų vaikymosi pagunda ugdymo vietose neturėtų būti pasyviai priimama. Grožis, savotiškas dieviškumo veidrodis, įkvepia ir gaivina jaunuolių širdis bei protus, o bjaurumas ir vulgarumas turi žlugdantį poveikį nuostatoms ir elgsenai.

Ugdymas naudotis žiniasklaida, panašiai kaip ir ugdymas apskritai, reikalauja ugdymo, kaip naudotis laisve. Tai yra įpareigojanti užduotis. Laisvė taip dažnai pateikiama kaip nepaliaujamas malonumų ir naujų patirčių ieškojimas. Tačiau tai yra pasmerkimas, o ne išlaisvinimas! Tikroji laisvė niekada negalėtų pasmerkti individo, ypač vaiko, nepasotinamam naujovių ieškojimui. Tiesos šviesoje tikroji laisvė patiriama kaip lemiamas atsakas į Dievo ištartą žmonijai „taip“, raginantis mus ne be atrankos, bet laisvai pasirinkti visa, kas yra gera, teisinga ir gražu. Tėvai, būdami tos laisvės saugotojai, duodami savo vaikams tolydžio vis didesnę laisvę, įveda juos į gilų gyvenimo džiaugsmą (plg. Kalba V Pasauliniame šeimų susitikime. Valensija, 2006 m. liepos 8 d.).

3. Šių nuoširdų tėvų ir mokytojų troškimą ugdyti vaikus grožio, tiesos ir gėrio keliais žiniasklaidos pramonė gali palaikyti tik tokiu mastu, kiek ji ugdo pamatinį žmogaus orumą, tikrąsias santuokos ir šeimos gyvenimo vertybes, puoselėja pozityviuosius žmonijos pasiekimus bei tikslus. Taigi ne tik tėvai ir mokytojai, bet taip pat visi turintieji pilietinę atsakomybę ypač dėmesingai ir net kaip į neatidėliotiną būtinybę žvelgia į žiniasklaidos, išsipareigojusios veiksmingai ugdyti ir laikytis etikos normų, reikalingumą.

Išreikšdami tikėjimą, kad daugelis žmonių, ištraukusių į visuomenės komunikavimo sritį, nori daryti tai, kas teisinga (plg. Popiežiškoji visuomenės komunikavimo priemonių taryba. *Visuomenės komunikavimo etika*, 4),

turime taip pat pripažinti, jog dirbantieji šioje srityje susiduria su „ypatinga psichologine įtampa ir etinėmis dilemomis“ (*Aetatis novae*, 19), ir tai dėl komercinio konkuravimo kartais pastūmėja komunikavimo darbuotojus taikyti žemesnį normų standartą. Bet kokia tendencija gaminant programas bei produktus – taip pat animacinius filmus ir vaizdo žaidimus – kai pramogos vardan aukštinama prievarta ir vaizduojama antisociali elgsena arba sumenkinamas žmogaus lytiškumas, – yra iškrypimas, juo labiau pasibjaurėtinas, kai šios programos skiriamos vaikams bei paaugliams. Kaip galima būtų paaiškinti šią „pramogą“ nesuskaičiuojamai daugybei nekaltų jaunuolių, iš tikrųjų kenčiančių dėl smurto, išnaudojimo ir prievartavimo? Šiuo požiūriu visiems vertėtų apmąstyti priešingybę tarp Kristaus, kuris laimino vaikus, „apkabindamas ir dėdamas ant jų rankas“ (*Mk 10, 16*), ir to, kuris „papiktintų bent vieną iš šitų mažutėlių“ – „jam būtų geriau, jei ant kaklo būtų užmauta girnapusė ir jis būtų įmestas jūron“ (*Lk 17, 2*). Aš vėl kreipiuosi į žiniasklaidos industrijos vadovus, ragindamas ugdyti ir raginti gamintojus saugoti bendrąjį gerį, laikytis tiesos, saugoti individualų žmogaus orumą ir ugdyti pagarbą šeimos poreikiams.

4. Pati Bažnyčia, vadovaudamasi jai patikėtos išganymo žinios šviesa, taip pat yra žmonijos mokytoja ir sveikina galimybę pasiūlyti pagalbą tėvams, auklėtojams, komunikavimo srities darbuotojams ir jaunuoliams. Bažnytinės parapijų bei mokyklų programos turėtų šiandien sudaryti žiniasklaidos ugdymo avangardą. Bažnyčia visų pirma trokšta dalytis tokia žmogiškojo orumo vizija, kuri sudaro visokio vertingo žmogiškojo komunikavimo šerdį. „Žvelgiu Kristaus akimis ir taip galiu dovanoti kitam daugiau negu trūkstančių išorinių dalykų: galiu dovanoti jam meilės žvilgsnį, kurio jis pasigenda“ (*Deus caritas est*, 18).

Iš Vatikano 2007 m. sausio 24 d.,
per Šv. Pranciškaus Saleziečio šventę.

Visuomenės komunikavimo priemonių dienos minėjimas

Per Kristaus Žengimo į dangų – Šeštinių šventę minėsime Visuomenės komunikavimo priemonių dieną. Šiais metais jai parinkta tema „Vaikai ir komunikavimo priemonės: ugdymo iššūkiai“. Šventasis Tėvas Benediktas XVI šiai dienai skirtame laiške pabrėžė komunikavimo priemonių įtaką vaikams bei jaunimui ir būtinybę mokyti tinkamai jomis naudotis. Komunikavimo priemonės gali prisidėti prie vaikų auklėjimo, pateikdamos grožio, tiesos ir gėrio pamokas bei ugdydamos jų laisvę bei atsakomybę. Ir priešingai, siūlydamos programas bei straipsnius, kur iškeliama prievarta, antisocialinis elgesys, vulgarizuojamas žmogaus lytiškumas, jos atlieka griauančią vaidmenį. Bažnyčia kviečia ir ragina, kad visuomenės komunikavimo priemonės visada palaikytų žmogaus vertę ir orumą, iškelėtų tikrąją santuokos ir šeimos gyvenimo reikšmę, pozityvius žmonijos laimėjimus ir siekius.

Kviečiame šią dieną melstis už žiniasklaidoje besidarbuojančius žmones, ypač katalikus žurnalistus, kurie gali reikšmingai prisidėti prie Evangelijos žinios ir tikrųjų vertybių sklaidimo tiek vaikams, tiek suaugusiesiems. Sąmoningi katalikai turėtų jausti atsakomybę palaikyti katalikiškąją žiniasklaidą ir prisidėti prie jos plėtotės. Gerbiamus parapijų klebonus ir bažnyčių rektorius prašome visokeriopai skatinti tikinčiuosius prenumeruoti katalikišką spaudą ir įsigyti katalikiškų leidinių, pateikti jiems informaciją apie katalikiškas radijo ir televizijos programas, krikščioniškas interneto svetaines. Tik su visų mūsų parama katalikiškoji žiniasklaida pajėgs išsilaikyti ir atlikti tą svarbią užduotį, kurią jai yra patikėjusi Bažnyčia.

LVK Visuomenės informavimo priemonių
komisijos pirmininkas
Arkiv. Sigitas Tamkevičius

Vyskupų laiškas šeimoms Gyvybės dienos proga

Mieli Broliai ir Seserys!

Švęsdami Gyvybės dieną, norime, kad visų mūsų mintys susitelktų prie žemiškojo gyvybės indo – šeimos ir santuokos. Nors gyvybė liejasi į žmonių gyvenimus iš dieviškosios gelmės, laimingas ir džiaugsmingas, sukretimų ir abejonių netemdomas jos priėmimas galimas tik šeimoje. Tačiau kiekvienoje klasėje gal net trečdalis vaikų – iš išsiskyrusių šeimų. Ar gali Bažnyčia teigti neginčijamą šeimos vertę, kai išyra daugiau nei pusė santuokų? Ar katalikiško požiūrio tiesumas neužgauna šeimos griūtį iškentėjusių žmonių, pagaliau jų vaikų širdžių?

Žmonės ilgisi stabilios, patikimos ir laimingos santuokos, svajoja apie ją, nors šiandien Lietuvoje ją patiria tik mažesnioji sutuoktinių dalis. Todėl Bažnyčia nesvyruoja skelbdama Gerąją Naujieną – harmoninga ir džiaugsminga santuoka *yra galima*. Gausu laimingų sutuoktinių, kurių globoje vaikai nepatiria nuolatinių barnių, kivirčių ir baimės ir netgi neišsivaizduoja, kad šeimos pastatas, vaiko akimis – svarbus ir didelis kaip visas pasaulis, – subyrės į skaudžiai žeidžiančias šukes.

Netgi tada, kai tėvų tarpusavio ryšys nutrūksta, pareiga rūpintis vaikais juos verčia veikti išvien. Išsiskyrusios šeimos vaikų likimas, jų sielos sveikata priklauso nuo tų pačių vertybių, kurios skleidžiasi harmoningoje santuokoje: pagarbos vienas kitam, gebėjimo atleisti ir atsiprašyti, nekeršyti už nuoskaudas, neįrodinėti savo pranašumo. Žinoma, iširusiose šeimose šias nuostatas praktikuoti daug sunkiau, tačiau jos būtinos ir vaikų dvasinei sveikatai, ir atsiskyrusių sutuoktinių pastangai išlikti šviesiojoje gyvenimo pusėje. Draugiškumu – tegu patyrusiu skaudų išbandymą – pagrįsti santykiai yra vienintelis vaistas, gydantis širdies žaizdas.

Mąstydami apie patvarią šeimą, prabylame ne tik apie santūrų palankumą, bet ir apie meilę. Ar dera kalbėti tik apie romantišką, jausmingą, visus sutuoktinių norus iki galo patenkinančią meilę? O gal kaip tik tokioms idealizuotos meilės ilgėjimasis sukelia nusivylimą pačia meile – tuo, kad ji galima? Įsiklausykime į Benedikto XVI pirmosios enciklikos pavadinimą – Pirmojo Jono laiško žodžius: *Dievas yra meilė*. Jie byloja, kad meilė negalima be Dievo. Vien tik žmogiškų galių, tegu ir pačių gražiausių svajonių daiginami meilės jausmai, kaip liudija skaudi daugybės šeimų patirtis, yra labai trapūs. Dėl mūsų silpnos prigimties jie sunyksta ar net pavirsta savo priešybe – neapykanta. Namą įmanu pastatyti tik ant tvirto pamato (plg. *Mt 7, 24–29*).

Tvirčiausias meilės pamatas – pasitikėjimas Dievo globa ir brandi sutuoktinių draugystė. Jausmai, romantiški polėkiai yra nuostabi ir reikalinga meilės dalis, tačiau kasdieninė jos duona – tarpusavio supratimas, nuolatinis išklausymas negailint laiko ir dėmesio, rūpinimasis sutuoktinio sveikata, laime ir dvasiniu augimu. Pagaliau jo netobulumo atleidimas *daug kartų per dieną*. Kas turi pakankamai stiprią dvasią, kad pajęgtų būti tokiu draugu? Ar tai ne per dideli reikalavimai? Kai keliate šį klausimą sau patiems, jie atrodo neįveikiami. Tačiau pagalvoję, ar norėtumėte, kad sutuoktinis būtų tobulas draugas, intuityviai atsakote – „taip“. Vaikas taip pat laukia ir tikisi būtent tokio tėvų santykio – brandžios, linksmos *suaugusių* žmonių draugystės.

Kaip išlavinama meilės ir draugystės vienovei imli asmenybė? Kur pasisemti meilės brandumo? Tėra vienintelis šaltinis – Dievas ir Jo Bažnyčia. Tikėjimo praktika stipri kaip nuolatinio augimo meilėje praktika. Ji skatina kiekvieną dieną pažvelgti į savo santykius su artimaisiais, pasidžiaugti tuo, kas pavyko, pasimokyti iš nesėkmių; jeigu reikia – atsiprašymu atnaujinti meilę. Tik nuolatinė vidinė pastanga, konkretus ir praktiškas Kristaus sekimas yra tikroji tikėjimo praktika, galinti sukurti darnią ir laimingą santuoką.

Draugystės atnaujinimas vienintelis gelbsti krizės ištiktą santuoką. Konflikte *visada* dalyvauja *abu* sutuoktiniai. Galbūt kuris nors pirmasis ima elgtis be meilės, tačiau kitas atsako tuo pačiu... Jei bent vienas iš sutuoktinių atvirai Viešpaties akivaizdoje įvardytų, ko jis netesėjo dėl gyvenimo draugo – tegu ir netobulo draugo – meilės, draugystė gali atgimti ir po išbandymų tapti dargi tvirtesnė. Nėra santuokų, kurios išliktų be skausmingo vidinio augimo; poros, kurios tam pasiryžta, atgaivina net ir visai nusilpusią meilę.

Tad norime visus sutuoktinius paskatinti: auginkite ir, jei reikia, slaugykite, gražinkite ir draugystės ir meilės vagą savo bendrą gyvenimą. Apsilankykite šeimos centruose, prisidėkite prie darnaus gyvenimo siekiančių krikščioniškų šeimų grupių, kurių vis daugėja visose Lietuvos vyskupijose, ateikite į renginius šeimai, skaitykite, medituokite ir diskutuokite ugdančius tekstus apie santuokinį gyvenimą. Ypač raginame jaunas poras:

neišsigąskite pirmųjų nesutarimų. Problema yra ne patys nesutariamai, o nemokėjimas ir vengimas juos spręsti. Įsitraukę į šeimų grupes pamatysite, jog visų sutuoktinių laukia netrumpas sunkumų kelias, tačiau jį įveikus, išmokus pasitikėti Dievu ir vienas kitu, meilė įgyja nepajudinamą pamatą.

Šeimose, kuriose žydės bendro ir laimingo gyvenimo viltis, bus laukiama gyvybės. Vaikai visada ilgisi broliuko ar sesutės. Su meile pasitinkama nauja gyvybė mažuosius labiau nei bet kas kitas įtikina, kad šeimos namas pastatytas ant tvirtos uolos. Įtikina, kad gyvenimas yra nuostabi Dievo dovana, ateitis – apsti prasmingų darbų, o supanti meilės bendruomenė – tvari ir neišardoma. Argi ne toks yra kiekvieno žmogaus giliausias troškimas? Iš tiesų verta Kristaus tiesos ašmenimis nuolat, kantriai ir sąžiningai gludinti savo charakterius, idant jie nesudrumstų Dieviškosios meilės spindėjimo. Meldžiame Viešpatį, užtariant Švč. Mergelei Marijai, Šeimų Karalienei, kad šis spindėjimas paliestų kiekvieną santuoką, pripildydamas visas šeimas gyvybės ir džiaugsmo.

Lietuvos vyskupai

Dievo Gailestingumo savaitė Vilniuje

Balandžio 9–15 d. Vilniuje jau antrą kartą švęsta Dievo Gailestingumo savaitė.

Balandžio 9 d. vakare iš Aušros Vartų į Dievo Gailestingumo šventovę nusidriekė nemaža procesija. Nepaisant šlapdribos šiame ekumeniniame renginyje dalyvavo daug tikinčiųjų. Maldai vadovavo kardinolas A. J. Bačkis, kartu ėjo vysk. Juozas Tunaitis, liuteronų vysk. Mindaugas Sabutis, unitų kunigas Pavlas Jachimecas. Iki Gailestingumo šventovės tikintieji su deglais ir žvakėmis ėjo giedodami ir sustodami 7 vietose: prie Aušros Vartų, prie Bazilijonų vienuolyno, prie Šv. Kazimiero bažnyčios, evangelikų liuteronų bažnyčioje, Vokiečių ir Dominikonų gatvių sankirtoje, prie Šventosios Dvasios bažnyčios ir Gailestingumo šventovėje. Šiose vietose buvo skaitomos Šventojo Rašto ištraukos. Evangelikų liuteronų bažnyčioje procesijos dalyvius pasveikino vysk. Mindaugas Sabutis. Remdamasis Jono evangelija, vyskupas kalbėjo apie krikščioniškąjį išsūnytės slėpinį ir kvietė džiaugtis bei būti atsakingiems už šią krikščionims suteiktą malonę. Šviesos procesija baigėsi Gailestingumo šventovėje, kur sukalbėjus Tikėjimo išpažinimą kardinolas palaimino tikinčiuosius.

Visą savaitę Gailestingumo šventovėje kunigai ir vienuoliai vadovavo liturgijai, sakė pamokslus, susitikinėjo su tikinčiais. Savaitės kulminacija ir pabaiga – Dievo Gailestingumo sekmadienis, šiemet švęstas balandžio 15 d. Ši šventė reikšmingiausia iš visų seseriai Faustinai apreikštų Dievo Gailestingumo pamaldumo formų. Apie šios šventės įsteigimą pirmą kartą Jėzus prabilo Faustinai 1931 m. Plocke. Gailestingumo savaitės renginiai – tai pasiruošimas Dievo Gailestingumo šventei. Šią savaitę Dievo Gailestingumo šventovėje rytais adoruotas Švč. Sakramentas, šv. Mišios švęstos lietuvių kalba 12 ir 18 val., lenkų kalba – 16 val.

Balandžio 15 d., sekmadienį, Dievo Gailestingumo šventovėje šv. Mišias 12 val. lietuvių kalba ir 16 val. lenkų kalba aukojo kardinolas A. J. Bačkis. Vidudienio Mišių pamoksle ganytojas, remdamasis sekmadienio evangelija, sakė: „Iš mirties prisikėlęs Išganytojas Jėzus Kristus mums, kaip ir apaštalui Tomui, rodo savo pervertą širdį, iš kurios trykšta kraujas ir vanduo kaip gailestingumo versmė. Versmė, kurioje kiekvienas iš mūsų gali atgaivinti savo sielą ir patirti begalinę Viešpaties meilę.“ Kardinolas pabrėžė, „kad Bažnyčia kviečiama vis labiau apmąstyti Dievo gailestingumo žinią ir ja gyventi. Gailestingoji Dievo meilė tampa uždaviniu ir atsakomybe šių dienų Bažnyčios kasdienybėje. Kiekvienas žmogus yra kviečiamas pažinti gailestingąją Dievo meilę kaip vienintelę išsigelbėjimo galimybę.“ Ganytojas ragino atgaila nuskaistinus savo širdis priimti į jas Dievo gailestingumą ir leisti jam tapti veikliam tarp brolių ir seserų.

Sekmadienio vakarą Šv. Kotrynos bažnyčioje vyko kompozitoriaus Algirdo Martinaičio atvėlykio oratorijos „Gailestingumo altorius“ premjera. Šis sudėtingas kūrinys sukurtas Dievo gailestingumo šventovės užsakymu. Jo turinys – tekstai iš šv. Faustinos „Dienoraščio“. Koncerto pradžioje į susirinkusiuosius kreipėsi kardinolas A. J. Bačkis citavo popiežių Benediktą XVI: „Tik Dievo Gailestingumas, įsikūnijęs Jėzuje, gali atkurti pasaulyje pusiausvyrą tarp blogio ir gėrio, pradėdamas nuo to mažo pasaulio, kuris yra žmogaus širdis.“ Kardinolas taip pat pasidžiaugė, kad yra menininkų, kurie semiasi įkvėpimų savo kūrybai iš religinės minties. Vienas iš jų – kompozitorius A. Martinaitis.

Sausakimšoje bažnyčioje be pertraukų 4 dalių oratoriją atliko mišrus choras „Aidija“, solistės Gintarė Skėrytė ir Ieva Prudnikovaitė, styginių kvartetas „Chorda“, kiti solistai instrumentalistai. Dirigavo Romualdas Gražinis.

-sm-

Maldos pusryčiai Kauno kurijoje

Balandžio 14 d. Kauno kurijoje surengti Maldos pusryčiai. Pasidalyti veiklos patirtimi ir mintimis apie šeimos situaciją Bažnyčioje ir šiuolaikinėje visuomenėje, paieškoti atsakymų, kaip padėti šeimai, arkivyskupo Sigitio Tamkevičiaus kvietimu į juos susirinko arkivyskupijoje veikiančių katalikiškųjų organizacijų bei judėjimų, dirbančių su šeimomis ir dėl šeimų, atstovai. Pirmą kartą Kaune surengto tokio susitikimo apie šimtas dalyvių atstovavo žiniasklaidai, katalikiškoms aukštosioms ir bendrojo lavinimo švietimo institucijoms, įvairioms maldos, savitarpio paramos grupėms ir bendruomenėms bei šeimų judėjimams, arkivyskupijoje veikiančioms šeimoms centrims, šeimų sekcijoms parapijose, katalikams gydytojams bei vaikų globos institucijoms; iš viso atstovauta beveik pusšimčiui organizacijų.

Maldos pusryčių dalyvius pasveikinęs arkiv. S. Tamkevičius susitikimą pradėjo bendra malda. Paskui ganytojas apžvelgė skaudžiausias Lietuvos šeimų bėdas. Prie jau įsisenėjusios alkoholizmo problemos prisideda šeimas ypač ardanti emigracija, iššūkius jai kelia nepilnų šeimų gausėjimas, nūdienos tendencija įteisinti vienos lyties santuokas, įvairios prieš šeimos instituciją nukreiptos iš liberalių Vakarų atkeliaujančios programos, besidangstančios „lyčių lygybės“ idėjomis. Pasak ganytojo, „valstybė neturi aiškios šeimos politikos, o visuomenė be geros tradicinės šeimos pasmerkta mirčiai“. Pabrėždamas, kaip svarbu išsaugoti šeimą, ją remti ir palaikyti, arkiv. S. Tamkevičius atkreipė dėmesį, jog, be labai svarbios pagalbos sužeistoms šeimoms, įvairių iniciatyvų prioritetą turėtų būti sveika, darni šeima; jai daugiau dėmesio privalėtų skirti ir žiniasklaida; sveikintinas šeimų tarpusavio bendravimas ir ypač jų liudijimas, įtaka įstatymų leidėjams, o svarbiausia – kad šeimose būtų puoselėjamas tikėjimas. Ganytojas kvietė pasvarstyti, kaip, veikiant savo darbų baruose ir aplinkoje, būtų galima veiksmingiau padėti šeimai.

Pasidaliję į penkias grupes susitikimo dalyviai svarstė arkivyskupo mintis ir pateikė pasiūlymų, kaip palaikyti ir stiprinti šeimos instituciją Lietuvoje. Žiniasklaidos grupės atstovai pabrėžė šiandienos būtinybę, dirbiantis skirtinguose baruose, labiau jaustis vienos šeimos nariais, daugiau bendradarbiauti ir atsivėlgti į nūdienos poreikį veikti kuo profesionaliau, pasitelkti savo bendruomenių narių dovanas daryti tai, ką jie geriausiai geba. Pasiūlyta daugiau rašyti į pasaulietinę spaudą, pastebėti ir įvertinti žurnalistus, skleidžiančius krikščioniškąsias vertybes. Maldos, savitarpio pagalbos, bendruomenių žmonės siūlė daugiau liudyti visuomenei gerą šeimos pavyzdį ir džiaugsmą, pabrėžė, kaip svarbu šeimai ją palaikantys asmenys, ypač – seserys vienuolės ar kunigai, iš kurių tikimasi daugiau dėmesio ir šeimos reikalų supratimo. Šeimos centrų ir kitų panašių struktūrų atstovai siūlė rengti šeimų suvažiavimus, rašyti peticiją Vyriausybei prašant atkreipti dėmesį ir į tvirtas šeimas. Parapijų atstovai, šalia vaikų teisių, siūlė oficialiai suformuluoti ir jų pareigas, plėsti šeimų sambūrius parapijose, kad juose šeimos galėtų dalytis ir tikėjimo, ir gyvenimo rūpesčiais, įtraukti į juos besiruošiančius tuoktis ir teikti jiems bendruomenės liudijimą. Judėjimų nariai išsakė poreikį daugiau žinoti vieniems apie kitus ir mokytis iš kitų sėkmės. Atkreiptas dėmesys į dvasinio vadovavimo šeimoms problemą, glaudžiai susijusią su pačių šeimų pastangomis ugdyti daugiau pašaukimų.

Apibendrinamas išsakytas mintis arkivyskupas pabrėžė, jog Bažnyčia turi aiškų ir nuoseklų požiūrį į šeimą, nors daug kas norėtų, kad „ji keistųsi ir imtų pataikauti pasaulio nuostatoms“. Pasidžiaugęs daugeliu pasiūlymų ir jiems pritaręs, arkivyskupas akino drąsiau liudyti viešumoje tradicinių vertybių besilaikančios šeimos gyvenimą, savo iniciatyvomis duoti teigiamą postūmį palankesniems tradicinei šeimai įstatymams, rū-

Koncertas popiežiui Jonui Pauliui II atminti

Balandžio 9 d. Bernardinų bažnyčioje surengtas popiežiui Jonui Pauliui II atminti skirtas koncertas „Jono Pauliaus viltis“. Koncertą lydėjo vaizdai iš 1993 m. popiežiaus viešnagės Lietuvoje, buvo skaitomi Karolio Wojtylos eilėraščiai, pamokslų fragmentai, atliekama muzika pagal Jono Pauliaus II žodžius – Algirdo Martinaičio kūrinys „Jono Pauliaus malda į šv. Pranciškų la Vernoje“. Koncerte dalyvavo Leopodas Digrys, Marija Krupovec, Zbignevas Levickis, Eugenijus Kanėvičius, Vytautas Mikeliūnas, Ridas Jasiulionis, Kristina Kaminska, Bernardinų bažnyčios choras „Langas“, Šiaulių berniukų ir jaunuolių choras „Dagilėlis“. Koncerto klausėsi apaštališkasis nuncijus Lietuvoje arkiv. Petris Stephanas Zurbriggenas, prezidentas Valdas Adamkus su žmona.

-sm-

Pašventinta koplyčia

Balandžio 12 d. kardinolas Audrys Juozas Bačkis pašventino Rasų kalėjimo koplyčią. Kartu su juo šv. Mišias koncelebravo Rasų kalėjimo kapelionas kun. Tomáš Levicki ir Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos ugdytojas kun. Žydrūnas Vabuolas. Homilijoje ganytojas ragino kalinius atrasti širdies laisvę, kuri kyla iš Dievo. Ši koplyčia yra vieta, kur jie gali patirti gyvą, asmenišką susitikimą su Viešpačiu, apgailėti savo nuodėmes ir grįžti į gyvenimą pasiryžę daryti gera. Po šv. Mišių visi buvo pakviesti pasivaikšinti. Kardinolas dovanavo kaliniams Šv. Raštą. Po to ganytojas kartu su palyda lankė naujai sutvarkytas Rasų kalėjimo patalpas ir šventino jas.

-ls-

Suspendavimas

Kun. **Saulius Ruočkus** yra suspenduotas nuo visos kunigiškos veiklos Katalikų Bažnyčioje (a divinis).

-Vk-

Vilkaviškio vyskupijos Caritas seminaras

Balandžio 19 d. Vilkaviškio Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo parapijos salėje vyko Vilkaviškio vyskupijos Caritas vykdomo projekto „Savanorių

mokymas“ seminaras „Savanoriško darbo nauda sau pačiam ir visuomenei“. Į jį susirinko apie 60 savanorių, seniūnijų socialinių darbuotojų iš Alvito, Gižu, Keturalakių, Kybartų, Lankeiškių, Pajevonio, Pilviškių, Vilkaviškio, Virbalio, Vištyčio.

Seminaro dalyvius pasveikino Vilkaviškio dekanas prel. Vytautas Gustaitis. Vyskupijos *Caritas* direktorius kun. Arvydas Liepa supažindino su šios organizacijos struktūra, padėjo savanoriams už nuoširdžius darbus artimo meilės srityje. Apie savanorystės naudą sau pačiam ir visuomenei liudijo Vilkaviškio vyskupijos jaunimo centro referentė Diana Rugienytė. Meilės reikšmę tarpusavio santykiuose ir bendraujant aptarė vyskupijos Šeimos centro vadovė Lina Brauklyienė. Šeimų dvasinio ugdymo programą pristatė vyskupijos *Caritas* programų koordinatore Elena Kerevičienė.

Po pranešimų seminaro dalyviai buvo pakviesti bendrai pasimelsti. Agapės metu susirinkusieji galėjo artimiaus susipažinti bei pasidalyti savanorystės *Caritas* organizacijoje patirtimi.

-aa-

Eucharistijos šventė

Balandžio 14–15 d. Šv. Mikalojaus (benediktinių) bažnyčioje Kaune vyko Eucharistijos šventė – vienas iš svarbių pasirengimo Šiluvos jubiliejui etapų. Šioje bažnyčioje, prie kurios darbuojasi seserų benediktinių bendruomenė, Švč. Sakramento adoracija vyksta kasdien (nuo 9 val. iki 18 val. adoruojama tyloje), tad Eucharistiją garbinti čia besilankantiems tikintiesiems yra įprasta. Eucharistinių dienų proga seserys kartu su bažnyčios rektoriu mi mons. Vytautu Sidaru stengėsi padėti žmonėms geriau suprasti, sąmoningiau praktikuoti ir asmeniškai patirti Eucharistijos šventimo bei Švč. Sakramento garbinimo svarbą.

Šeštadienis, balandžio 14 d., buvo skirtas vaikams ir jaunimui. Besiruošiantieji priimti Sutvirtinimo sakramentą kartu su šv. Mišių patarnautojais, kurių dauguma – vaikai iš „Vaiko tėviškės“ namų, šventė Eucharistiją aktyviai dalyvaudami liturgijoje. Po šv. Mišių berniukai lankėsi Kauno kunigų seminarijoje, o mergaitės susitiko su seserimis benediktinėmis jų vienuolyne. 12 val. visi susirinko į Viešpaties angelo malda bažnyčioje, o vėliau kartu adoravo

pintis religiniu šeimų ugdymu, kad jose atsirastų taip reikalingų dvasinių pašaukimų. Ganytojas kvietė aktyviai dalyvauti Gyvybės dieną rengiamoje šeimų eisenoje Vilniuje. Tokios akcijos, pasak jo, ateityje galėtų vykti ir visuose didžiuosiuose miestuose; jis taip pat ragino pakviesti šeimas ištraukti į rengimąsi Šiluvos Švč. M. Marijos jubiliejui: jos savo daroma ir malda taptų krikščionišku liudijimu kitiems.

Dėkodamas visiems atvykusiems ir nuoširdžiai pasidalijusiems savo mintimis bei pakviesdamas visus į agapę, arkivyskupas pasiūlė tokius susitikimus rengti kasmet: jie leistų pajusti savo vienybės jėgą, solidarumą, geriau pamatyti šeimų iniciatyvų ir judėjimų vaisius. -kasp-

Atsinaujinimo diena Kaune

Balandžio 22 d. katalikų bendruomenė *Gyvieji akmenys* pakvietė į Atsinaujinimo dieną „Bendrystė – kelias į vienybę“. Tradiciškai Atsinaujinimo diena vyko erdvioje, tačiau sunkiai visus norinčius sutalpinusioje VDU didžiojoje salėje: dalyvavo per tūkstantį žmonių, suvažiavusių į Kauną iš atokiausių Lietuvos vietų. Įvairaus amžiaus ir vis jaunėjanti auditorija šią dieną šlovino Viešpatį giesmėmis drauge su *Gyvuųjų akmenų* bendruomenės nariais, klausėsi svečio iš Italijos kun. Fabio Ciardi OMI minčių, žiūrėjo ir šiltai priėmė saleziečių jaunimo ir *Gyvuųjų akmenų* sukurtą miuziklą, popiet rengėjų pasiūlytas temas aptarė mažesnėmis grupėmis, vėliau drauge salėje džiaugsmingai šventė Eucharistiją. Jos liturgijai vadovavo tradiciškai Atsinaujinimo dienos dalyvius pasveikinantis ir jiems homiliją pasakantis Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Tą dieną renginio dalyviai meldėsi ir už Benediktą XVI Šventojo Tėvo 80 metų amžiaus jubiliejais ir pontifikato antrųjų metų progą.

Dvi konferencijas iki pietų vedė ketvirtą kartą Lietuvoje viešintis kun. Fabio Ciardi OMI, Nekaltai Pradėtosios M. Marijos misionierių oblatų kongregacijos narys, teologijos daktaras, Pašvęstojo gyvenimo teologijos instituto *Claretianum* (Roma) profesorius, mėnraščio *Missioni OMI* vyriausiasis redaktorius. Tėvas Fabio yra Vatikano pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacijos patarėjas, fokoliarų judėjimo bendradarbis, leidinio *Vienybė ir charizmos* vyriausiasis redaktorius.

Pirmąją konferenciją „Kaip danguje, taip ir žemėje – Dievas kviečia gyventi jo vienybėje ir meilėje“ tėvas Fabio skyrė Dievo meilei, apglėbiančiai kūriniją, kalbėjo apie Švč. Trejybės Asmenų santykį, pabrėžė, jog tą patį bendrumo ir meilės santykį savo dieviškuoju planu Viešpats buvo numatęs ir žmonijai, nuopoliu jį suardžiusiai. „Tik Jėzus, – sakė kun. F. Ciardi, – pirmasis žemėje apreiškė žmonėms Tėvo meilę, o dangaus Tėvas jį siuntė į žemę tam, kad vėl visus surinktų į viena, sugriautų sienas, kuriomis atsispyrėme ir nuo Dievo, ir vieni nuo kitų. Jėzus atėjo, kaip pats sakė paskutinėje maldoje, kad visa būtų viena, visa... kaip danguje, taip ir žemėje.“ Trejybinės meilės ikona žemėje kun. F. Ciardi pavadino šeimą, t. y. namų Bažnyčią. Pasak prelegento, į viena sutelkianti meilė galima ir būtina visoje gyvenimo srityse: ir socialinėje, ir politinėje, ir etninėje, ir religinėje. Esame unikalūs Dievo kūriniai, skirtingi, kaip skirtingi yra ir dieviškieji Asmenys, tačiau, pasak prelegento, puoselėdami savo skirtingumus ir dovanas, galime būti kaip vienas, būti meilės bendrystėje su kitais.

Konferencijoje „Iššūkiai vienybei šiandien ir bendrystės kelias“ tėvas F. Ciardi paakino pasvarstyti, kaip, teoriškai žinant, jog kiekviename žmoguje yra Jėzus, iš tikrųjų mylėti kitą. Prelegentas pasiūlė penkių žingsnių kelią, kuriuo ir mes galėtume eiti turėdami prieš akis Jėzaus meilės pavyzdį, atitoldami nuo savo egoizmo ir atiduodami save kitam. Neužtenka kiekviename atpažinti Jėzų: turime pasistengti įsijausti į kito žmogaus poreikius, tarnauti nepaisydami savęs ir apsisprendami mylėti visiškai ir

amžinai. Tėvas F. Ciardi pabrėžė, jog tikra meilė visada konkreti, tarnaujanti ir nebijanti išsipareigoti iki galo, atiduodant kitam ne dalį, o visą save. Žemėje Jėzus nuėjo tokius pačius meilės žingsnius kiekviename sutiktajame matydamas savo brolių, priimdamas jį visoki, jam patarnaudamas ir pasilikdamas ištikimas iki paskutinio kraujo lašo. „Kaip tik todėl, – sakė kun. F. Ciardi, – mylėti turime mokytis iš Jėzaus: jis gali išmokyti čia, žemėje, gyventi kaip danguje.“

Dvasinio atokvėpio valandėle tarp konferencijų tapo miuziklas „Jis sugrįžo – šventė bus...“ Evangelijos pasakojimo apie sūnų palaidūną motyvais. Muzikos, šokio, simbolinių vaizdų kalba atlikėjai pakvietė išgyventi atitolimo dramą ir sugrįžimo pas Tėvą džiaugsma.

Po pietų vienoje iš darbo grupių kun. F. Ciardi OMI toliau plėtojo konferencijos mintis, kaip išties konkrečiai mylėti kitą. Atsakydamas į gausius dalyvių klausimus ir pateikdamas gyvenimo pavyzdžių, jis pabrėžė meilės kantrumą, ištikimybę ir vienintelę jos ribą – nuodėmę, kurios ir mylint nevalia peržengti.

Kitoje grupėje Atsinaujinimo dienos dalyviai turėjo progą pasirengti šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės relikvijų apsilankymui Lietuvoje. Gyvai apie šv. Teresėlės užtarimo galią kalbėjo Kunigų seminarijos auklėtinis, liudijimu pasidalijo giesmių šventajai autorė Vita Vaitkevičienė, pakvietusi jas ir pagiedoti, o tėvas Severinas A. Holocheris OFM atkreipė dėmesį, kaip paprastai ir giliai ši šventoji rodė Dievo meilę, savo uždaviniu laikiusi daryti gera ir taip padėti jau čia, žemėje, kurti dangaus karalystę.

Darbo grupę „Surink mus ir suvesk mus vienybėn <...>, kad garbintume Tavo šventą vardą ir Tau ištikimai tarnautume“ (Pal. J. Matulaitis) vedė Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserys, pasiremdamos palaimintojo Jurgio Matulaičio gyvenimo, dvasinių užrašų pavyzdžiais, pasitelkdamos vaizdo medžiagą. Ses. Viktorija Plečkaitytė atkreipė dėmesį į vienybės apaštalo, kaip Jurgį Matulaitį pavadino Jonas Paulius II, gyvenime akivaizdžiai puoselėtą žmonių vienybę net didžiausios istorinės sumaišties laikais, pabrėžė jo gyvenimo pamatą – Dievo ir Bažnyčios meilę, kvietė klausytojus pasvarstyti, kas yra mūsų pačių gyvenimo centras. Seserys nuoširdžiai ragino melsti palaimintojo užtariamo, liudyti jo pagalbą. Universiteto fojė jos buvo parengusios ir nedidelę, bet iškalbingą parodėlę su autentiškais palaimintojo rankraščiais, daiktais, kvietė gilintis į jo dvasinį palikimą, skaityti ir seserų rūpesčiu naujai išleistą kun. S. Ylos autobiografinę apybraižą „Jurgis Matulaitis“.

Apie meilę ir vienybę santuokoje darbo grupę vedė gydytojas psichoterapeutas Gintautas Vaitoška, daugybės publikacijų šeimos gyvenimo temomis bei naujos knygos „Lengvas gyvenimas“ autorius. Kaip labai svarbų meilės pavyzdį vaikams prelegentas išskyrė šeimoje rodomą meilę vaikų tėvui ar motinai, atkreipė dėmesį į dialogą, kuris tik būdamas pagarbus gali vesti į vienybę.

Kai kurie Atsinaujinimo dienos dalyviai pasirinko ne darbą grupėse, bet užtariamo maldą toje pačioje universiteto salėje su *Gyvuųjų akmenų* bendruomenės nariais. Dienos pabaigoje drauge švęstos Eucharistijos įvade kun. Kęstutis Rugevičius kvietė išgyventi vienybę su Jėzumi, kad ir kokius skausmus, viltį ar abejones atsinešame į susitikimą su Juo.

Arkiv. S. Tamkevičius šv. Mišių homilijoje priminė Evangelijoje užrašytą Jėzaus klausimą Petru: „Ar myli mane?“, į kurį sau atsakyti turėtų kiekvienas įvairaus luomo, padėties žmogus. Sunkiai priėmęs Jėzaus mokymą, Petras vėliau tampa uoliausiu Evangelijos skelbėju. Šiuo pavyzdžiu arkivyskupas kiekvieną paakino siekti šventumo. Ganytojas pabrėžė, jog pasaulio diktuojamoms gyvenimo taisyklėms žmogus pajęgs

Švč. Sakramentą. Užbaigę maldą šventės dalyviai aktyviai varžėsi nuotaikingose margučių ridenimo varžybose lauke, o 13 val. jaunimas kartu su seserimis dalyvavo Valandų liturgijoje (Dieninėje). Šeštadienio šventė baigėsi draugiška agape, jos metu diskutuota jaunimui rūpimais klausimais.

Sekmadienis buvo skirtas šeimoms. Džiugu, jog į šventę aktyviai įsitraukė šeimos tų vaikų, kurie šioje bažnyčioje rengiasi pirmajai Komunijai. Ryto Eucharistijai vadovavo vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas, koncelebravo dekanas mons. Vytautas Grigavičius bei mons. Adolfas Grušas. Po šv. Mišių susirinkusiems tikintiesiems buvo rodomas filmas „Eucharistijos stebuklai“, puikiai parengęs bendrai adoracijai, kurią vedė besiruošiančiųjų pirmajai Komunijai vaikų tėvai. Prieš vakaro šv. Mišias šeimos, su kuriomis seserys dirba katechetinį darbą, pačios vedė adoraciją bei vadovavo Rožinio maldai.

-sa-

Gerosios Naujienos diena

Balandžio 19 d. Lazdijuose vykusioje *Gerosios Naujienos* dienoje dalyvavo apie 160 jaunuolių iš įvairių Lazdijų rajone esančių parapijų. Ankstyvą rytmetį į Lazdijų šv. Onos bažnyčią susirinkusiam jaunimui apie Velykų slėpinį kalbėjo Šventėžio parapijos klebonas kun. Juozas Fakėjavas. Jis pristatė įvairius motyvus, pagrindžiančius tikėjimą Jėzaus Kristaus prisikėlimu iš mirties, o renginio dalyvius palygino su pirmaisiais apaštalais, kuriuos Šventoji Dvasia išlaisvino iš baimės ir įgalino drąsiai liudyti prisikėlusį Viešpatį. Kunigas mokė, kad ir šiandien Evangelijos skelbėjams jėgų ir ryžto suteikia Jėzus, sutinkamas ypač Eucharistijos šventime.

Po mokymo jaunimas dalyvavo šv. Mišiose. Jas koncelebravo Lazdijų dekanas kan. Vytautas Prajara, vice-dekanas kun. Gintaras Urbštas, kiti dekanato kunigai. Homilijoje kun. Juozas Fakėjavas dalyvius kvietė visada drąsiai liudyti, jog Kristus mirė ir prisikėlė dėl kiekvieno žmogaus, kad visi būtų tokie, kokius juos nori matyti Dievas.

Po šv. Mišių parapijų jaunimas su vėliavomis ir giesmėmis žygiavo miesto gatvėmis į kultūros centrą. Čia kan. Vytautas Prajara kalbėjo apie Jėzaus Kristaus vietą žmogaus gyvenime,

pabrėždamas, kad tik Jėzus gali duoti atsakymus į svarbiausius gyvenimo klausimus. Jis linkėjo jaunimui, kad jų širdys būtų jautrios neregimiams Dievo įkvėpimams ne mažiau, nei telefono aparatai yra jautrūs juos pasiekiantiems ir draugų žodžius pernešantiems signalams. Kun. Gintaras Urbštas aiškino Evangelijos esmę. Jis priminė, kad šiuo graikišku žodžiu, reiškiančiu „gerąją naujieną“, vadinama Jėzaus Kristaus gyvenimą pristatanti dalis Šventojo Rašto, kuris yra Dievo meilės laiškas žmonėms, labiausiai pasaulyje paplitusi knyga. Mintimis apie Bažnyčią kaip vieno tikėjimo žmonių bendruomenę, Šventosios Dvasios vedamą į „tiesos pilnatvę“ (Jn 16, 13), dalijosi kun. Juozas Fakejovas.

Vėliau jaunimas dalyvavo giesmių konkurse „Atspėk giesmę“. Tiek bažnyčioje, tiek ir kultūros centre giesmėmis šlovinti Viešpatį padėjo Šventėžerio ir Veisiejų parapijų jaunimo chorai, vadovaujami Aidos Abeciūnaitės ir Irenos Gudebskienės. Renginio dalyviai kūrė įvairius tikėjimą išreiškiančius simbolius.

-ag-

Velykinė šventė vaikams

Balandžio 21 d. Alytaus šv. Benedikto gimnazijoje surengta velykinė vaikų šventė „Kristus prisikėlė – džiaukimės, aleliuja!“. Ją organizavo Vilkaviškio vyskupijos vaikų sielovados centras. Į šventę susirinko beveik 200 dalyvių, atvykusių iš Alytaus, Lazdijų ir Marijampolės dekanatų.

Renginys prasidėjo šv. Mišiomis, kurių koncelebracijai vadovavo Alytaus dekanas kun. Arūnas Užupis. Homiliją sakęs Alytaus šv. Benedikto gimnazijos direktoriaus padėjėjas sielovadai kun. Miroslavas Dovda apmąstė apaštalo Pauliaus kvietimą visuomet džiaugtis Viešpatyje (plg. *Fil* 4, 4) ir Jėzaus palaiminimus (*Mt* 5, 3–12). Eucharistijos šventime vaikai aktyviai įsitraukė į bendrą giedojimą, kuriam vadovavo Evaldas Pukelis su krikščioniškos muzikos grupe iš Marijampolės. Ši grupė Viešpaties šlovinimą giesmėmis bei animacijomis pratęsė ir po šv. Mišių.

Vilkaviškio vyskupijos vaikų sielovados centro savanoriai parodė spektaklį „Vaikystės juokas ir ašaros“, sukurtą pagal Lene Mayer–Skumanz ir

atsispirti tik iki galo pasirinkdamas meilės Viešpačiui kelią ir eidamas juo ne vienas, bet bendrystėje su kitais. Arkivyskupas pasidžiaugė pakvietusiais į Atsinaujinimo dieną, dalyvavusiais joje, patyrusiais čia svarbiausią – tarpusavio bendrystės dovaną ir galimybę paremti vienas kitą malda.

-kasp-

Marijos diena Šiluvoje

Balandžio 13-ąją, Marijos dieną, rengdamiesi Šiluvos Švč. M. Marijos apsireiškimo jubiliejui, Šiluvoje rinkosi maldininkai iš Jonavos dekanato: gausūs piligrimai iš įvairių Jonavos rajono parapijų, dekanato kunigai, valdžios atstovai, tarp kurių buvo ir rajono meras, policijos komisarato komisaras, Ruklos mokomojo pulko vadas ir kt. Tą dieną Šiluvos miestelyje ir šventovėse buvo ypač daug – apie 300 moksleivių, atvykusių į Šiluvą kartu su savo mokytojais iš įvairių Jonavos rajono mokyklų.

Jonavos tikinčiųjų piligrimystė prasidėjo Rožinio malda ir šv. Mišiomis Apsireiškimo koplyčioje. Už šias maldos valandas buvo atsakinga Žeminių parapija (klebonas kun. Audrius Mikitiukas). 11 val. Švč. M. Marijos Gimimo bazilikoje buvo adoruojamas Švč. Sakramentas. Adoracijos valandą vedė Bukonių ir Kulvos parapijų atstovai (klebonai kun. Šarūnas Leskauskas ir kun. Raimundas Kazaitis).

Pagrindines šv. Mišias bazilikoje aukojo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas, Jonavos dekanato dekanas, Šv. apašt. Jokūbo parapijos klebonas kun. Sigitas Bitkauskas ir kiti šio dekanato kunigai. Šv. Mišių pradžioje dekanas kreipėsi į arkiv. S. Tamkevičių prašydamas melstis Jonavos tikinčiųjų intencija už jaunimą. Arkivyskupas paragino melstis, kad jaunimas nepaklystų ir atrastų savo kelią gyvenime, kad geros krikščioniškose šeimose kultų pašaukimų, ir popiežiaus intencija, kad mūsų gyvenimas būtų statomas ant Evangelijos pamato ir jame visi siektume šventumo.

Gausiems Marijos dienos piligrimams arkiv. S. Tamkevičius pasakė homiliją apie Marijos vaidmenį būti mūsų tikėjimo Motina ir jo stiprintoja. Ganytojas sakė: „Viešpaties kančios metu vyrai pabėgo, o Marija stovėjo po kryžiumi. Jos nepalaužė skausmas, negalėjo apstulbinti ir žinia apie prisikėlusį Jėzų. Marijai nebuvo reikalingas matomas Jėzaus apsireiškimas, nes ji savo giliu tikėjimu nuolat gyveno su Sūnumi.“ Ganytojas atkreipė dėmesį, jog ir Marijos apsireiškimas Šiluvoje prieš 400 metų taip pat sustiprino žmonių tikėjimą šiose apylinkėse ir visoje Lietuvoje – tai Dievo dovana ne tik ano meto žmonėms, bet ir mums, šiandien gyvenantiems mirties kultūros, moralinio reliatyvizmo ir dvasinio sąmyšio laikais. „Šiluvos Dievo Motina, stiprink mūsų tikėjimą, ypač atgaivink tikėjimą širdyse tų, kurie labiausiai gundomi nutolti nuo Dievo“, – užbaigdamas sakė ganytojas.

Per šias šv. Mišias giedojo Jonavos parapijos ir jaunimo chorai. Visiems Jonavos piligrimams pamaldų pabaigoje ganytojai suteikė palaiminimą.

-kasp, fl-

Vakaras apie šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės dvasingumą

Balandžio 24 d. Kauno akademinės sielovados grupė visus besidominčius šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės dvasingumu pakvietė į vakarą VDU patalpose. Vakaras prasidėjo šv. Mišiomis Švč. Sakramento (studentų) koplyčioje: nedidelėje šventovėje vos sutilpo visi norintys dalyvauti pamaldose. Šv. Mišias aukojo šventosios Teresės relikvijų apsilankymo koordinatorius Kauno arkivyskupijoje, Švč. Jėzaus Širdies (Šančių) parapijos vikaras kun. Kastytis Šulčius.

Po Mišių per septyniasdešimt klausytojų, kurių dauguma buvo jaunimas, susirinko auditorijoje drauge pamąstyti apie šv. Kūdikėlio Jėzaus ir Švč. Veido Teresę – žmogų, kuris, anot vakaro rengėjų, nebijojo tapti šventas, atrado paprastą kelią – per paprastumą ir Dievo bei artimo meilę – būti laimingas, apie moterį, kuri nebaigusi aukštųjų mokslų tapo Bažnyčios mokytoja. Šiais aspektais apie šventąją ir kalbėjo kun. K. Šulčius, paakinęs dėmėtis jos dvasiniu palikimu, remtis juo savo gyvenime, o dalyvaujant neeiliniame Bažnyčios gyvenimo įvykyje pasistengti suprasti šventųjų relikvijų kelionių reikšmingumą kiekvienam žmogui. Kun. K. Šulčius pasidalijo asmeniškai susitikimo su šventosios dvasingumu patirtimi, užsiminė apie jo įtaką renkantis pašaukimo kelią. Palyginęs šv. Teresėlę su Motina Terese, atkreipė dėmesį, jog pirmoji stengėsi būti meilės misioniere savo aplinkoje ir savo bendruomenėje. Trys merginos paliudijo gavusios šventosios užtarimą atsivertimo kelyje. Kalbėta ir apie relikvijų lankymosi prasmingumą. Vakaro rengėjai patarė skaityti jų pristatytas knygas ir pasiūlė išigilinti į parengtas meditacijas pagal šv. Kūdikėlio Jėzaus ir Švč. Veido Teresės dvasinius užrašus; susikaupti padėjo ir šventosios paveikslas. -kasp-

Kun. Stasio Ylos knygos „Jurgis Matulaitis“ pristatymas

Balandžio 13 d. Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienų seserų vienuolija šventė savo įkūrėjo pal. Jurgio Matulaičio (1871 04 13–1927 01 27) 136-ąjį gimtadienį. Ta proga Šv. Kryžiaus vienuolyno salėje Vilniuje vyko kun. Stasio Ylos knygos „Jurgis Matulaitis“ pristatymas. Vakara vedusi sesuo Viktorija Plečkaitytė pabrėžė, kad šis trečiasis Stasio Ylos apybraižos leidimas išreiškia vargdienų seserų vienuolijos troškimą „meile savo steigėjui dalytis su visais, kurie ilgisi išliekamųjų tikėjimo, gėrio, ištikimybės, meilės tiesai vertybių“. Pasak ses. Ignės Marijošiūtės, apsispręsti dar kartą išleisti kun. Stasio Ylos knygą ją paskatino kelios priežastys: ji aiškiai pajutusi, kad lietuviai nepažįsta pal. Jurgio Matulaičio, kad trūksta informacijos apie jo asmenybę ir šventumo kelią, o St. Ylos knyga, sesės manymu, yra suprantamiausiai ir patraukliausiai parašyta. „Jutau būtinybę nertis iš kailio, – sakė ses. Ignė, – kad kuo daugiau žmonių susipažintų su palaimintuoju Jurgiu.“ Ji prisipažino asmeniškai pažinojusi knygos autorių kun. Stasį Ylą. Kunigas buvo charizmatiška asmenybė, sugebėjo uždegti savo auklėtinius realioms darbams. Pirmą kartą perskaičiusi jo knygą, ji pajutusi norą kuo daugiau sužinoti apie pal. Jurgį Matulaitį. Kita St. Ylos auklėtinė, viešnia iš Amerikos Elona Vaišnytė taip pat pasidalijo prisiminimais apie St. Ylą, pristatė jo biografiją. Anot viešnios, jis buvęs didis jaunosios kartos auklėtojas, visuomenininkas, uždegęs ne vieną savo mokinį lietuviybės skleidimo pavyzdžiu. Vakaro vedėja s. Viktorija, remdamasi trimis palaimintojo gyvenimą lydėjusiais atributais – ortopediniais prietaisais, vyskupo žiedu ir brevijoriumi, – kalbėjo apie pal. Jurgio Matulaičio žmogiškąją trapumą, jo sunkią ligą – kaulų džiova, našlaitystę, nepriežiūrą brolio namuose ir studijas svetur; kita vertus, tai buvo sėkmės lydimas žmogus, apdovanojamas dideliais gabumais ir talentais, o svarbiausia gyveno bendrystėje su Dievu ir visuotine Bažnyčia. Vakaro metu buvo skaitomos ištraukos iš palaimintojo dienoraščio, veikė nuotraukų paroda. -sm-

Pristatytas albumas „Liturginiai rūbai“

Balandžio 16 d. Šiaulių dramos teatre vyko teatralizuotas renginys „Dangiškųjų ženklų skaitymas“, skirtas Šiaulių vyskupijos 10-mečiui. Jo metu pristatytas Loretos Bartkevičiūtės–Valienės albumas „Liturginiai rūbai“. Loreta Bartkevičiūtė–Valienė, Šiaulių universiteto Edukologijos fakulteto Meno edukologijos katedros lektorė, kuria liturginius drabužius. Nuo 1994-ųjų jau surengtos šešios jos liturginių drabužių parodos, vykusios Šiauliuose, Panevėžyje, Vilniuje, Telšiuose, Skuode, Plungėje. 2000 metais Lo-

Vytauto Račicko kūrinėlius vaikams. Šis nuotaikingas ir pamokantis vaidinimas tikėjimo šviesoje parodė įvairias gyvenimo situacijas, atskleidė atviro, nuoširdaus bendravimo grožį.

Po pietų šventę pratęsė Šv. Benedikto gimnazijos moksleivių meninė programa, kurią parengė mokytojos Irena Leščinskienė ir Nijolė Jaciunskienė: dainavo gimnazijos choras, buvo skaitomos eilės, etnografinius šokius šoko pradinių klasių mokiniai. Vėliau skambėjo Kazlų Rūdos kultūros centro etnografinių ansamblių „Sūduonia“ ir „Sūduoniukas“, kuriems vadovauja Eglė Bernotienė, atliekamos sūduvių dainos. Vaikams patiko šių kolektyvų vedami liaudies šokiai ir žaidimai. Šventė baigta iškilminga giesme ir šokiu „Aukštinkim Karaliū“. -sds-

Knygos „Malonės versmės“ pristatymas

Klaipėdoje, levos Simonaitytės viešojoje bibliotekoje, balandžio 24 d. pristatyta Tomo Vilucko knyga „Malonės versmės“. Renginyje įvadinį žodį taręs kun. teol. lic. Rolandas Karpavičius sakė: „Ši knyga – ilgos gyvenimo kelionės vaisius.“ Jis prisiminė, jog ne kartą su Tomu Vilucku teko kalbėti, kaip labai trūksta Lietuvoje prienamoms tokio pobūdžio literatūros lietuvių autorių, ir džiaugėsi pasirodžiusia knyga.

Publicistas Tomas Viluckas kalbėjo, jog ši knyga – bandymas „drauge ieškoti tiesos“. Pasak knygos autoriaus, mėnraštis „Artuma“ paragino rašyti straipsnius apie sakramentus, o ir jis pats buvo patyręs, jog žmonės beveik nieko nežino apie juos, priima sakramentus beveik vartotojiškai. Pristatydamas kūrybos kelionę, Tomas Viluckas sakė, jog knygoje gausu nuorodų į Šventąjį Raštą kaip visa ko pagrindą, popiežių raštus, katekizmą. Autorius atkreipė dėmesį, jog „žmonės Bažnyčios lobyno nepažįsta“.

Knygoje kalbant apie sakramentus neapsiribojama vien tradicijos ar apeigų analize. Sakramentas – tai slėpinys, kuris tik leidžia prisiliesti. Anot Tomo Vilucko, „šiandienis žmogus neturi laiko ilgai skaityti“, todėl stengėsi glaustai ir aiškiai paliesti sakramentų esmę. Taip Knygoje didelis skyrius skirtas Bažnyčiai, per kurią ateina išgelbėjimas. Gvildinamas ekumenizmo, santykių su kitomis religijomis klausimas.

Vėliau klausytojai įdomavosi autoriaus nuomonės apie sakramentinę Katalikų Bažnyčios su kitomis krikščioniškomis bendruomenėmis vienybę, apie Bažnyčios modernėjimą, Tradicijos išlaikymą. Atsakydamas į klausimus autorius pabrėžė, jog Bažnyčios pagrindas yra Kristus, gyvas tikėjimas, po to turi eiti bendruomeninis gyvenimas, nes krikščionis negali būti vienas, o iš to rasis tinkamas kunigų parengimas, kokybiška katechezė, gera giesmė, paruoštas pamokslas ir visa kita.

-kss-

Keliais žodžiais

Zarasai. Balandžio 15 d., Atvelykio sekmadienį, po sumos šv. Mišių Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bažnyčioje grojo garsus smuikininkas Martynas Švėgžda von Bekkeris. Maestro yra koncertavęs prestižinėse Maskvos, Hamburgo, Helsinkio, Berlyno, Paryžiaus koncertų salėse, išleidęs savo keturias kompaktines plokšteles. Nuo 2001 m. yra kasmet vykstančio tarptautinio muzikos festivalio „Alternatyva“ vadovas ir organizatorius. Zarasiečiai turėjo puikią progą pasiklausyti žymaus smuikininko atliekamų garsių kūrinių kun. Vytauto Dagelio, pakvietusio maestro į Zarasus, dėka. Renginį parėmė Zarasų rajono savivaldybė.

-krk-

Klaipėda. Atvelykio sekmadienį, balandžio 15 d., Šv. Kazimiero bažnyčioje koncertavo Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatorijos mokiniai ir mokytojai. Ši mokymo įstaiga šiemet mini savo įkūrėjo Stasio Šimkaus gimimo 120-ąsias metines. Už puikų koncertą jauniems menininkams visos parapijos vardu padėkos žodį tarė klebonas R. Vėlavičius. Viena seniausių Klaipėdos muzikos mokyklų gali džiaugtis ir didžiuliu savo talentingu jaunimu.

-kss-

Vievis. Balandžio 22 d. kunigas Romualdas Šalčiūnas, Vievio šv. Onos parapijos altaristas, šventė jubiliejinę 50 metų kunigystės sukaktį. Šia proga Vievio parapijos bažnyčioje padėkos šv. Mišias kartu su jubiliatu šventė Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis ir vyskupo generalvikaras kun. dr. A. Jurevičius.

-Kš-

retos arnotas, mitra ir dvejos stulos buvo įteiktos popiežiui Jonui Pauliui II kaip dovana nuo Lietuvos tikinčiųjų.

Loretos Bartkevičiūtės–Valienės pristatytas albumas pilnas gyvybės. Jame – liturginių drabužių, jų detalių bei juos perprasti padedančių gamtos vaizdų nuotraukos. Pati autorė atvirai, nuoširdžiai ir paprastai pasakoja apie savo vidinius ieškojimus, kūrybos nulemtą tobulėjimą, išgyventą artumą Kristui. „Tai – prisilietimas prie Dievo slėpinio, darbas jo garbei ir žmonių sielų džiaugsmui, savotiškas buvimo žemėje įprasminimas... kuriant mano siela vis labiau veržiasi to, kuris yra tikrasis Tobulumas, link“ – skambėjo autorės mintys renginio metu. Knygą kūrybiškai ir taip pat gyvybingai pristatyti padėjo Telšių dramos teatro Jaunimo studija „Aglia“, violončele grojęs Algimantas Zakaras, Šiaulių dramos teatro aktorė Nomedė Bėčiūtė, subtiliai meno pagalba perteikę ir albumo turinį, ir pačios Loretos ieškojimus. Renginį režisavo Telšių Julijos Žemaitės dramos teatro režisierė Laima Adomaitienė.

Po pristatymo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis sakė: „Džiaugiuosi, kad Eucharistijos šventimo metu galiu dėvėti šiuos subtiliai papuoštus rūbus, kurių visuma susilieja į padėką Viešpačiui.“ Albumo redaktorė Jūratė Grabytė pasidžiaugė autorės, kuri ryžosi kalbėti apie savo tikėjimą, drąsa. Liturginių drabužių albumas, anot jos, naujas menininkės kūrybos etapas, ir kiekvienas, panoręs eiti panašiu keliu, ras atramą šioje kūryboje. Buvęs Loretos dėstytojas, dabartinis bendradarbis prof. Vytautas Rimkus apibūdino Loreta kaip gana neramią, vis naujų kūrybinių sumanymų pilną, kitus į kūrybos slėpinį gebančią įtraukti asmenybę. Pati Loreta Valienė teigė, jog norėjusi tais dvasiniais turtais, kuriuos pati gavo, tuo grožiu, kurį patyrė, pasidalyti su visais. Vakarais baigėsi Loretos padėka visiems prisidėjusiems tiek prie albumo, tiek prie šios šventės, kurios moto buvo Motinos Teresės mintis: „Tai, ką darome, yra tik lašas vandenyne, tačiau jeigu nedarytume, vandenynei trūktų vieno lašo.“ –irat-

Pagerbtas Vilnijos kunigų atminimas

Balandžio 14 d. seniausioje Vilniuje Šv. Mikalojaus bažnyčioje paminėti trys garsūs Vilnijos kunigai. Šiais metais būtų sukakę 100 metų kun. Juozui Juodagalviui, kun. Stanislovui Valiukėnui ir kun. Edmundui Balsiui. Pirmieji du darbavosi Šv. Mikalojaus parapijoje. O kun. Edmundas Balsys 1946 m. arkiv. Mečislavo Reinio buvo paskirtas Vilniaus arkivyskupijos valdytoju. Šias pareigas ėjo iki 1949 m., tada jis buvo ištremtas į Šilutę. Lenkmečiu ir sovietmečiu visi trys kunigai išsiskyrė išsilavinimu, sąmoningumu, tautiškumu ir gyvu Ėvangelijos skelbimu.

Šv. Mišias aukojo vysk. Juozas Tunaitis, koncelebravo kunigai Medardas Čėponis, Antanas Dilys, Edvardas Rydzikas, Julius Sasnauskas, Eitvydas Merkys, Dominykas Valentis, Mindaugas Ragaišis. Per pamokslą vysk. Juozas Tunaitis trumpai pristatė minimų kunigų biografijas, pats ganytojas asmeniškai pažinojo Juoza Juodagalvį ir Stanislovą Valiukėną. Vyskupas pabrėžė, kad „kunigystė yra Viešpaties valia ir ypatinga malonė“, ir atskleidė ypatingus šių kunigų talentus, atsiskleidusius sunkiais, tamsiais ir kartais komiškais laikais.

Šv. Mišiose dalyvavo nemažai žmonių, vienaip ar kitaip pažinojusių šiuos dvasininkus. Parapijos namuose vykusioje popietėje tikintieji dalijosi prisiminimais. Dauguma yra sutikę kun. Stanislovą Valiukėną, Šv. Mikalojaus parapijoje dirbusį nemažai metų. Įsimintina šio kunigo mirtis: 1987 m. rugpjūčio 23 d. 10 val. pradėjęs šv. Mišias jis sukniubo prie altoriaus ir mirė. Palaidotas Vilniuje, Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčios kapinėse, ten pat palaidotas ir kun. Juozas Juodagalvis. Kun. Edmundas Balsys palaidotas Dūkšto kapinėse (Ignalinos rajone). –sm-

NAUJASIS MEILĖS ĮSAKYMAS

V Velykų sekmadienis (C)

Apd 14, 21–27; Apr 21, 1–5; Jn 13, 31–35

Šio laikotarpio sekmadienių Evangelijos skaitinius galime apibendrintai vadinti Jėzaus atsisveikinimo kalbomis. Šiais skaitiniais Bažnyčia kasmet naujai primena, kad jos Viešpats Jėzus yra pas Tėvą. Bažnyčia turi išmokti gyventi suvokdama drauge Jėzaus artumą ir jo nutolimą. Šioje žemiškojoje tikrovėje Bažnyčia, kiek įmanoma, įsitvirtina, tačiau drauge nuolat yra kelionėje, pakeliui pas savo Viešpatį. Bažnyčia išgyvena nuolatinį susitikimą ir atsisveikinimą.

Ši atsisveikinimo kalba primena Paskutinę vakarienę ir išdaviko Judo išskyrimą iš bičiulių rato. Jėzus ragina Judą greitai vykdyti tai, ką jis laisva valia apsisprendė daryti. Gal šis Jėzaus raginimas yra paskutinis Judui skiriamas perspėjimas apmąstyti, ką jis iš tikro rengiasi daryti? Tačiau šis įspėjimas nesustabdė Judo sumanytos programos. Tarsi nuo kalno viršūnės pradėjęs riedėti didžiulis akmuo ar sniego lavina – tolesnė įvykių eiga nebesustabdoma.

Judui pasišalinus Jėzus prabyla: „Dabar Žmogaus Sūnus pašlovintas.“ Jis jau regi savo vaisingo kelio šviečiantį tikslą, mąsto apie karališką šlovę Tėvo dešinėje, tačiau iki tol dar reikia išgyventi tragiškus įvykius. Jėzus tarsi pakyla virš jų, gyvendamas amžinajame „dabar“. Mirtis jam yra tik perėjimas į anapus. Dievas pašlovinamas, nes jo Sūnus vykdo jo valią, būdamas klusnus iki kryžiaus mirties. Šis Jėzaus klusnumas išdildo žmonių nuodėmių metamus Dievui milijardus paniekinių. Klusnūs Sūnus su pertekliumi teikia Tėvui garbę, kurios nedėkinga ir pagedusi žmonija nenorėjo ar nesugebėjo duoti. Dangiškoji šlovė apsireiškė netrukus. Jėzus lieka su saviškiais dar trumpą valandėlę. Jie yra „vaikeliai“ ir nenumano, kas Jėzaus ir jų pačių laukia. Jie naiviai žvelgia į atsisveikinimo valandą.

Jėzus kalba apie savo testamentą. Jis yra Naujosios Sandoros įstatymų leidėjas ir šią paskutinę akimirką paskelbia naują įsakymą. Paskutinėmis likusiomis minutėmis išsako karščiausią širdies troškimą bei planą – prieš atsiskirdamas jis būtinai turi tai paskelbti saviškiams. Kodėl Jėzus visa tai paliko paskutinei akimirkai? Gal atsiskyrimo sielvartu norėjo sustiprinti savo meilės įsakymo testamentinį pobūdį ir tuo pabrėžti jo įpareigojantį reikalavimą. Tokią valandą neįmanoma atsisakyti ar atmeti. Toks prieš pat mirtį pasakytas pageidavimas turėtų likti jo mokiniais šventas.

Kodėl Jėzus vadina meilės įsakymą nauju? Juk šis įsakymas buvo duotas jau Senajame Testamente. Pagal krikščioniškąją sampratą nauja tai, kad meilės įsakymas išplečiamas visiems žmonėms, neatsižvelgiant į rasę, tautybę, religiją ar luomą. Privalome mylėti net priešą. Meilės ir pagalbos ypač reikia mūsų gyvenimo kelyje sutinkamiems vargšams. Krikščioniškasis meilės įsakymas naujas tuo, kad jis grindžiamas ne abipusiu gražinimo dėsniu, bet laisva iniciatyva, kai neklausama, ar į meilę bus atsakyta tuo pačiu. Būtent meilė be atsako ir nuopelnų, mylint tuos, kurie neatrodo verti meilės, atskleidžia laisvo širdies apsisprendimo didybę. Krikščioniškame meilės įsakyme nauja tai, kad Viešpats jam suteikia aukščiausią rangą ir didžiausią dorovinės tvarkos vertę.

Nuo šiol visokia meilė tarpusavyje susijusi ir nedalijama. Tai mums naujai priminė popiežius Benediktas XVI, enciklikoje *Deus caritas est* susiedamas iš pirmo žvilgsnio skirtingas meilės raiškos formas. Jėzus taip pat atskleidžia mokiniams tikrąjį meilės šaltinį, trykštantį įvairiomis kryptimis. Tėvas myli Kristų, o Kristus – Tėvą; Kristus myli saviškius, o jie savo ruožtu myli Kristų. Krikščionys myli vieni kitus. Kristaus meilės mastas pranoksta suvokimo ribas. Tikros krikščioniškos bendruomenės atpažinimo ženklas yra broliška meilė visiems. Meilės žodžius nesunku ištartti, tačiau sunku įgyvendinti ir ne visuomet lengva atpažinti. Esame šykštūs dalytis iš pažiūros nedideliais meilės darbais: šypsena, gestu, padaršiniu. Dažniau girdime skundus ir murmėjimus apie patirtą nemeilę. Mes nuolat fariziejiskai reikalaujame meilės sau ir nepripažįstame savo pačių nerangumo dalytis meile. Krikščionys labai dažnai pasitenkina meilės minimumu, leidžiančiu pateisinti savo egoizmą, ir sako, kad tokia yra gyvenimo tikrovė. Mes toli gražu nepasiekiamo mums Jėzaus nurodytos meilės standarto kartelės: „Mylėk artimą kaip save patį.“ O vėliau jis dar pridūrė: „kaip aš jus myliu“.

Kaip galime atpažinti krikščionis iš broliškos meilės? Ši paprasta ir be jokios pompastikos meilė iš tikrųjų kelia nuostabą. Nepaisant gyvenimo „realizmo“, atskleidžiančio daugeliui žmonių būdingą egoizmą, Jėzui svarbu, kad jo meilė šioje žemėje neišnyktų ir būtų perduodama kitoms kartoms.

RAMYBĖS DOVANA

VI Velykų sekmadienis (C)

Apd 15, 1–2. 22–29; Apr 21, 10–14. 22–23; Jn 14, 23–29

Dažnai girdime pasiteisinimą: „Nedarau nieko bloga.“ Taip bandoma gintis nuo tylių sąžinės priminimų ar garsiai išsakomų priekaištų. Suprask: žmogus (veikiausiai krikščionis) laikosi savo nusistatytų dorovės normų, tačiau malda, sakramentai, Šventasis Raštas – tai ne jam, tam jis neturi laiko. Neįmanoma būti krikščionimi nesiangauziant visa širdimi. Jei kas krikščionybę išgyvena kaip pareigą, elgiasi korektiškai ir mano, kad nedaro nieko pikta, – to aiškiai per mažai. Jėzui nereikia dorovės funkcionierių. Savo mokiniams jis kelia aiškią sąlygą, kad jį mylėtų. Jėzui kiekvienas veiksma ar darbas yra vertas tiek, kiek jis yra meilės išraiška. Kas myli Jėzų, laikosi jo žodžio. Krikščionys vadovaujasi ne tik bendrosiomis visuomenės moralės normomis, bet taip pat Jėzaus žodžiais, priimdami juos asmeniškai. Tokia gyveniena turi dvejopas pasekmes. Viena vertus, tampa savotiškai sunkiau: nebepadeda įpročiai dėl gyvenimo blogybių bei nemalonumų kaltinti aplinkinius, charakterį, išsilavinimą, postą. Tačiau taip pat sulaukiame dovanų. Į Kristaus mokinio veiklią meilę Tėvas atsako savo meile. Dievas nesileidžia pralenkiamas meilės dosnumu.

Jėzus žada dar vieną džiaugsmą: „Mes pas jį ateisime ir apsigyvensime.“ Kas tas „mes“? Tėvas ir Sūnus suvienyti Šventosios Dvasios meile. Triasmenis Dievas nuolat gyvena Jėzų mylinčiuose mokiniuose. Jis veikia juose ir per juos. Dievo buveinė žemėje yra jį tikinčiame ir mylinčiame žmoguje, taip pat tikinčioje ir mylinčioje bendruomenėje. Šventasis Paulius sako: „Jūs esate gyvojo Dievo šventovė.“ Bažnyčios pastatas yra tik antrinė Dievo buveinė.

Jėzaus žodžių atmetimas arba ignoravimas – tai ženklas, kad žmogus nemylti Jėzaus. Negalima teigti, kad tikime į Dievą, neklausydami jo pasiūsto Jėzaus žodžio. O jei Jėzaus sekėjas pamiršta Dievo žodį? Žmogus tiesiog negali vienu metu suvokti ir susieti daugelio dalykų. Dėl šios žmogui visuotinai būdingos priežasties Tėvas atsiunčia Šventąją Dvasią kaip pagalbiniukę ir Jėzaus padėjėją. Trys dieviškieji Asmenys veikia susieti glaudžiausiu vidiniu ryšiu. Šventoji Dvasia individualiame krikščionyje ir bendruomenėje tęsia Jėzaus mokymą. Šventoji Dvasia nemoko nieko naujo, o tik tai, ko jau mokė Jėzus, ji tapatinasi su Jėzute atskleistu Dievo apreiškimu. Individualus krikščionis ir visa Bažnyčia deda pastangas laikytis Dievo apreiškimo pilnatvės. Net turėdami geriausią valią žmonės ką nors praleidžia ar suklysta. Krikščionių žvilgsnį temdo laiko dvasios nulemtos nuomonės ar visuomeninės padėties hierarchija. Tada Jėzaus žodžiai praranda savo spindesį ir aiškumą, o kai kurie iš viso išnyksta iš dėmesio lauko.

Šventoji Dvasia naudojami įvairiais mokymo metodais. Ji moko per Dievo žodžio skelbimą, katechezę, pamokslus, vyskupų laiškus, popiežių enciklikas bei Bažnyčios Susirinkimus. Kartais Šventoji Dvasia individualiems krikščionims primena pamirštus Jėzaus žodžius, ir tokiam krikščioniui tenka sunki užduotis vėl priminti tikėjimo broliams tą vertingą žodį – juk visi gyvename kiekvienu žodžiu, išeinančiu iš Dievo lūpų.

Taigi Šventoji Dvasia yra nepaliaujama ir neišsemiama to paties Apreiškimo versmė. Kai kada neteisingai įsivaizduojame, tarsi tikėjimo paveldas būtų vieną kartą sudėtas ir uždarytas kaip lobis į skryniją, tereikia ją atidaryti ir pasiimti. Tačiau iš Jėzaus žodžių tampa aišku, jog tikėjimas yra mokymasis ir atminimas. Jėzus taip pat kalba apie savo testamentinį priesaką. Jis palieka mums savo dvasinį taikos ir ramybės palikimą. Pabrėžia, kad palieka mums savo ramybę – jis ją įsteigė ir pirkė už brangią kainą. Čia turima omenyje ne vidinė sielos ramybė, ne visų žmogaus galių darna: Jėzus kalba apie išganymą, bendrystę su Dievu. Ši ramybė yra iš esmės skirtinga nuo paliaubų ar taikaus sambūvio, politikų bei diplomatų pasiektos taikos, iš tikrųjų besiremiančios jėgos pusiausvyra, taika, kylančia iš baimės. Kristaus ramybė taip pat skirtinga nuo žmogaus siekiamo susikurti ramaus pasaulėlio, kur susipina gyvenimo saugumas ir komfortas. Ar krikščionis nori priimti tokią Kristaus siūlomą ramybę, ar pasitenkinti tik savo ramiu pasaulėliu, šiapus savo kiemo tvoros? Tik Kristaus siūloma ramybė teikia pakankamą pamatą patvariai taikai. Kitokia ramybė yra statoma ant smėlio, be pamatų. Kristaus siūloma taika ir ramybė reiškia taiką tarp tautų, klasių bei rasių. Kiekvienas krikščionis Kristaus pavyzdžiu yra taikos bičiulis ir kūrėjas. Nė vienas krikščionis negali šalintis nuo taikdarystės, kartais labai nedėkingos užduoties.

Povelykiniu laikotarpiu kitaip išgirstame Jėzaus žodžius: „Aš iškeliauju ir vėl grįšiu.“ Šioje frazėje telpa kančia, mirtis ir prisikėlimas, taip pat tūkstantmečiai ir nesuskaičiuojama daugybė kartų, kai Kristus savo įkurtos Bažnyčios nariuose buvo kryžiuojamas ir persekiojamas. Evangelistas Jonas taikliai apibendrina Jėzaus gyvenimo prasmę. Nepaisydami atsiskyrimo nuo Jėzaus, mokiniai iš meilės turi džiaugtis tuo, kad jis pašlovintas pas Tėvą.

AUKŠTYBIŲ JĖGOS PAŽADAS

Šeštinės (C)

Apd 1, 1–11; Ef 1, 17–23; Lk 24, 46–53

Žmoguje glūdi neišdildomas šviesos, gyvenimo pilnatvės, tiesos, teisingumo ir meilės ilgesys. Viena vertus, jaučiame, kad to ilgimės, o kita vertus, sakome, jog šis troškimas žemėje niekuomet nebus įgyvendintas. Kodėl žmogaus prigimtyje glūdi tai, kas ją pačią pranoksta? Visi kiti kūriniai žemėje įgyvendina prigimtinių tikslą. Tai, kas nereikalinga, – numiršta. Ar žmogus yra vienintelė šio visai kūrinijai galiojančio dėsnio išimtis? Šis dvasinis veržimasis į amžiną palaimą matomas nuo pat žmonijos istorijos ištakų. Šia prasme žmogus nepasikeitė, nors istorijos tėkmėje tas veržimasis į laimę kartais įgyja labai įvairias, net atgrasias formas. Viena iš priežasčių, kodėl šiandien daugybė žmonių nepasitiki savo būties gelmėje glūdinčiu amžinybės troškimu yra, – jų iškreipti dangaus ar amžinybės įvaizdžiai. Žmonės jų neišsugalvojo, bet veikiausiai nesąmoningai perėmė. Dangaus ar amžinybės įsivaizdavimas dažnai primena nusaldintą prasto skonio meną – tarsi kičą. Brandūs krikščionys turi atsiriboti nuo tokių kičinių dangaus įvaizdžių. Mums tenka užduotis taisyti ir tobulinti žmonių sąmonėje glūdinčių dangaus įvaizdį, kad jis atspindėtų visų geros valios žmonių palaimingą bendrystę su Dievu.

Evangelijoje Jėzaus žodžiai jau skelbia Sekmines. Jėzaus žengimas į dangų glaudžiai susijęs su Šventosios Dvasios atsiuntimu. Jėzus neatmeta ir nepaliekia saviškių našlaičiais, jis pasiunčia jiems kitą Globėją, Šventąją Dvasią, kuri visuomet su jais pasiliks. Jėzus kalba apie Sekminių dovaną: jis dovanoja, nes mus myli. Šią dovaną mums pažadėjo dangaus Tėvas, o Jėzus ją mums atsiunčia. Tai bendra Jėzaus ir dangaus Tėvo dovana krikščionių bendrijai. Mūsų priimama Dievo Dvasia vadinama taip pat „jėga iš aukštųjų“, kitaip tariant, Dievo galia. Ja esame aprūpinami krikščioniškajai veiklai pasaulyje, kad galėtume liudyti. Šventoji Dvasia – „dinamiška galia“, judinanti ir varanti jėga. Ji nėra skirta vien gynybai ar išsaugojimui, ji išsiskleidžia misionieriaujant ir perkeičiant pasaulį.

Iki Sekminių mokiniai turi likti mieste. Žydams „miestas“ yra Jeruzalė, Dievo miestas. Kristaus prisikėlimu ji tapo mokiniams drauge ir pergale miestu. Į Sekminių šventę žydu maldininkai renkasi Jeruzalėn iš viso pasaulio. Ši šventė yra geriausia proga pradėti krikščionių misiją visoms tautomis. Dievo žodžio sėkla bus paskleista visam anuomet žinomam pasauliui.

Į dangiškojo Tėvo namus grįžtantis Kristus iškėlęs rankas laimina mokinius. Tai paskutinis ir galutinis Kristaus gestas. Jis lieka atsigręžęs į pasaulį laimindamas, kol vėl ateis gyvųjų ir mirusiųjų teisti.

Tad kur yra dangus? Evangelijoje sakoma, kad Jėzus „pakilo į dangų“. Ar tai reiškia, kad dangus yra viršuje? Jau Jėzaus amžininkams žydams sąvoka „aukštyn“ nereiškė vien tik vietos ar krypties. Tai viena tų pakaitinių sąvokų, vartotų išreiškiant nenusakomą Dievo vardą. Pakilti į dangų – tiesiog įžengti pas Dievą.

Kas žvelgia aukštyn, tas ir krypsta aukštyn, o kas žvelgia žemyn – linksta žemyn. Čia vėl verta prisiminti Jėzaus pavyzdį. Jo žvilgsnis krypsta aukštyn visais lemiamais gyvenimo momentais: pasirenkant mokinius, gundymo ir išbandymų valandomis. Jėzaus dangun žengimo šventė nuosekliai atbaigia jo gyvenimo žemėje tarpinį.

Į dangų žengiančio Jėzaus atsiskyrimas anaipol nereiškia, kad jis palieka žmoniją likimo valiai, – priešingai. Tai liudija daugelio mūsų išgyvenimai ir šventųjų liudijimai. Šv. Dominykas, gulėdamas mirties patale, guodė verkiančius brolius ir sakė: „Neverkite! Po mirties būsiu jums naudingesnis ir atnešiu daugiau palaimos, negu gyvendamas.“ Šventoji Teresėlė sakė, kad danguje gyvens darydama gera žemėje. Ryšys su amžinybėn iškeliauvusiais mūsų artimaisiais taip pat nenutrūksta, jis tampa kitoks, pilnatviškesnis.

Mokiniai kupini didelio džiaugsmo grįžo į Jeruzalę. Nors Jėzus regimai nuo jų atsiskyrė, jie nejuto liūdesio ar nusiminimo, kaip Didįjį penktadienį. Mokiniai žinojo – Jėzus gyvas ir yra jiems artimas anapus juslinio suvokimo. Jis įvykdė savo darbą ir įžengė į savo Tėvo šlovę. Netrukus Jėzus atsiųs savo Dvasią, kuri juos padarys Gerosios Naujienos pasiuntiniais po visas tautas. Tai pakankama priežastis džiaugtis. Ar mes kiekvieną sekmadienį grįžtame su tokiu džiaugsmu namo?

„Jie šlovino Dievą.“ Taip jaunoji Bažnyčia ėmėsi savo užduoties. Ji suvokė, kad turi ne vien eiti į visas žemės tautas, bet pirmiausia palaikyti ryšį su Dievu pamaldomis bei Dievo šlovinimu. Šią užduotį ir mes turime ištikimai vykdyti. Eucharistija, šlovinimas ir dėkojimas yra mūsų tarnavimo Dievui branduolys.

DVASIA IR IŠRIŠIMAS

Sekminės

Apd 2, 1–11; 1 Kor 12, 3b–7, 12–13; Jn 20, 19–23

Sekminių sekmadienis yra drauge ir aštuntasis Velykų laikotarpio sekmadienis. Pati Sekminių šventė glaudžiausiai susijusi su Velykomis – tai penkiasdešimtoji diena po Velykų. Velykų įvykis plėtojasi septynis kart po septynias dienas ir per Sekmines baigiasi šventine kulminacija. Sekminių Evangelija nukelia mus į Velykų sekmadienį. Evangelijoje iš anksto numatomas Sekminių įvykis. Prisikėlęs Kristus nuo šiol veikia Bažnyčioje per savo Šventąją Dvasią. Per Velykas jis kvėpia į savo mokinius Šventąją Dvasią, kad jie nauja prasme taptų gyvi Dievui, taip kadaise Dievo kvėpimu buvo pažadintas Adomas. Tik per Šventąją Dvasią mokiniai tampa krikščionimis ir apaštalais.

Per Sekmines Dvasios „kvėpimas“ reiškiasi jau kaip galingas vėjo gūsis, įsiveržęs į namus, kur buvo susibūrę mokiniai. Smarkus vėjo gūsis sudrebino namus ir suvirpino nusidėjėlius. *Apaštalų darbuose* aprašoma, kad žmonių širdys buvo paliestos, ir Sekminių dieną priėmė krikštą 3000 žmonių.

Panašiai kaip Jėzaus krikšto metu dangaus Tėvas pasiuntė jį į pasaulį su Šventąja Dvasia skelbti žinią ir vykdyti išganymo darbą, taip dabar Jėzus siunčia savo mokinius su Šventąja Dvasia daryti to paties. Dievo Dvasia išlieja tūkstanteriopas malones. Jėzaus Velykų dovana yra ir nuodėmių atleidimas. Tai išganymas, išlaisvinimas, kurį gali įvykdyti tik Šventoji Dvasia. Kas nuodėmę laiko mažmožiu arba neišvengiamu dalyku, nesupras kūrybinio Dievo Dvasios veikimo atleidžiant nuodėmes.

Aišku, kad nuodėmių atleidimas susijęs su Sekminių dovana. Per pirmąsias Sekmines Petras sako savo klausytojams, kad jiems atleidžiama Jėzaus nužudymo piktadarybė su sąlyga, jei jie atsivers. Nuodėmių atleidimas yra galingas Šventosios Dvasios veikimas: ne vien šalin nušluojamas blogis, bet ir įgyvendinamas naujas kūrinys – nusidėjėliai tampa šventieji. Jie gauna naują maloningą būtį. Taip Dievo Dvasia atnaujina žemės veidą. Nuodėmių atleidimas – kūrybinis veiksmas. Tik Dievo Dvasia yra pakankamai galinga nuimti nuo širdies tą našlą, kurią žmogus dėl savo beprotybės pats užsikrovė. Šventoji Dvasia veikia tyliame maldos kambarėlyje, kai žmogus pasibeldžia į savo vidų ir drįsta sugrįžti namo. Šventoji Dvasia veikia visuomet ten, kur kunigas atleidžia nuodėmes, nesvarbu, kur tai vykty, ligoninėje, kalėjime ar klausykloje. Išorinės aplinkybės nėra svarbios. Atleidimo stebuklas vyksta gelmėje, ten kur Dvasia paliečia širdį. Tik Šventoji Dvasia gali tai įvykdyti.

Žmogaus išdidumui sunku priimti, kad Dievo atleidimas ateina per kitą žmogų. Tam prieštaraujantis žmogus nesuvokia, jog jį tiesiog sugniuždytų Dievo didybė ar šviečiantis angelas. Dabar Jėzaus įgaliotas nuodėmes atleidžia kunigas – žmogus ir taip pat nusidėjėlis. Kunigas negali atleisti, pirmiau neištyręs dalyko. Jam patikėta atleidimo tarnystė, Kristus jam paveda spręsti. Žinoma, jo sprendimo negali lemti nuotaika ar išankstiniai nusiteikimai.

Prisikėlusio Jėzaus žodžiai byloja ir apie tai, kad yra nuodėmių, kurių neįmanoma atleisti. Kaip tada suprasti Dievo gailėtingumą? Ar sulaikyti nuodėmes be išrišimo nėra tik kunigo savivalė? Juk negali būti nieko blogesnio, kaip gyventi ir mirti su nuodėme. Tai būtų panašu į Visatos erdvėje pasiklydusius astronautus, praradusius ryšį su gimtąja planeta.

Atgaila yra didysis Dievo Dvasios stebuklas žmoguje. Atgaila išlaisvina vergą, panaikina atstumą, skiriančią žmogų nuo jo paties, ji leidžia atpažinti savo orumą, darantį žmogų panašų į Dievą. Dievo meilės Dvasia moko nusidėjėlį vėl iš naujo mylėti Dievą.

Tokio žmogaus, kuris nori tik nuslėpti, praslysti, o ne iš tikrųjų atsikratyti nuodėmių, niekas negali išrišti, joks kunigas ar net popiežius. Dabar galime iš tikrųjų suprasti: kas nenori mylėti, tas yra pražuvęs. Savanoriškai atmetančio meilę žmogaus niekas negali išrišti iš jo nuodėmės.

Popiežius Benediktas XVI

Posinodinis apaštališkasis paraginimas
Sacramentum caritatis

vyskupams, kunigams, pašvęstiesiems asmenims ir Kristų tikintiems pasauliečiams apie Eucharistiją, Bažnyčios gyvenimo ir misijos versmę ir šaltinį

(*Tęsinys. Pradžia Nr. 7*)

Kunigų stygius ir pašaukimų pastoracija

25. O dėl ryšio tarp Šventimų sakramento ir Eucharistijos, tai Sinodas apsvarstė nelengvą įvairių vyskupijų, susiduriančių su kunigų stygiumi, padėtį. Kunigų trūksta ne tik kai kuriose pirmosios evangelizacijos srityse, bet ir ilgą krikščionybės tradiciją turinčiose šalyse. Prie problemos sprendimo neabejotinai prisidėtų tolygesnis kunigų pasiskirstymas. Todėl būtina dėti pastangas, kad padėtis būtų geriau suvokiama. Vyskupai pastoraciniams poreikiams turėtų pasitelkti, atsižvelgdami į atitinkamas charizmas, pašvęstojo gyvenimo institutus ir naujas bažnytines gruputes bei paraginti dvasininkijos narius būti labiau pasirengusius tarnauti Bažnyčiai ten, kur būtina, net jei tai verstų pasiaukoti (78). Be to, Sinode diskutuota dėl pastoracinių priemonių, kuriomis būtų siekiama skatinti, ypač tarp jaunuolių, vidinį atvirumą pašaukimams ir kunigystei. Tokios padėties neįmanoma pakeisti vien paprastais pragmatiniais sprendimais. Vyskupai, spaudžiami visiškai suprantamų kunigų stygiaus nulemtų funkcinų rūpesčių, neturėtų atsakyti pašaukimo tyrimo arba į seminariją ugdyti priimti bei šventimus teikti kandidatams, neturintiems kunigiškajai tarnybai būtinų savybių (79). Nepakankamai parengta dvasininkija, gavusi šventimus be reikiamo patikrinimo, vargiai išstengs tinkamai liudyti, žadinti kitiems norą dosniai atsiliepti į Kristaus kvietimą. Į pašaukimų pastoraciją būtina tikrai įtraukti visą krikščionių bendruomenę ir aprėpti visas jos gyvenimo sritis (80). Toks platus pastoracinis darbas neabejotinai turėtų apimti užduotį skatinti jautresnes šiuo atžvilgiu būti šeimas, dažnai abejingas, jei ne atvirai priešiškas, pašaukimui ir kunigystei. Jos turėtų dosniai atsiverti gyvybės dovanai ir mokyti savo vaikus būti klusnius Dievo valiai. Vienu žodžiu, pirmiausia reikia nebijoti jaunuoliams siūlyti radikaliai sekti paskui Kristų, parodyti, koks tai patrauklus dalykas.

Dėkingumas ir viltis

26. Galiausiai būtina su didesniu tikėjimu bei viltimi kliautis Dievo iniciatyva. Net jei kai kuriose srityse konstatuotinas kunigų stygius, niekada nevalia prarasti pasitikėjimo, kad Kristus šauks vyrus, kurie, pa-

dėję visa kita į šalį, visiškai atsidės šventųjų slėpinių šventimui, Evangelijos skelbimui ir pastoracinei tarnybai. Šia proga norėčiau išreikšti visos Bažnyčios dėkingumą vyskupams bei kunigams, ištikimais, su atsidavimu ir uoliai vykdančiais savo misiją. Bažnyčia, savaime suprantama, dėkinga ir diakonams, kuriems rankos buvo uždėtos „ne kunigauti, o tarnauti“ (81). Pasiūlius Sinodo susirinkimui, ypatingą padėką skiriu *fidei donum* kunigams, kurie, netausodami savo jėgų, Žodžio skelbimu ir gyvybės Duona kompetentingai bei uoliai statydingai bendruomenę, taip tarnaudami Bažnyčios misijai (82). Dievui reikia dėkoti už daugybę kunigų, kuriems Kristaus tarnyboje teko pakelti kančių iki savo gyvybės paaukojimo. Jie faktų kalba parodo, ką reiškia visiškai būti kunigu. Tai jaudinantys liudijimai, galintys paskatinti daugelį jaunuolių sekti paskui Kristų, atiduoti savo gyvenimą kitų labai ir būtent per tai atrasti tikrąjį gyvenimą.

V. Eucharistija ir santuoka

Eucharistija – jungtuočių sakramentas

27. Eucharistija, meilės sakramentas, ypatingu būdu susijusi su santuokos suvienytų vyro ir moters meile. Šį ryšį mūsų laikais būtina pažinti giliau (83). Popiežius Jonas Paulius II nekart patvirtino jungtuvinių Eucharistijos pobūdį ir jos ypatingą ryšį su Santuokos sakramentu: „Eucharistija yra mūsų atpirkimo sakramentas. Ji yra jauniko ir nuotakos sakramentas“ (84). Negana to, „visas krikščioniškasis gyvenimas yra pažymėtas Kristaus ir Bažnyčios, tarytum jauniko ir nuotakos, meile. Jau Krikštas – įžengimas į Dievo tautą – yra jungtuočių slėpiny: tam tikra prasme jis yra vestuvinis apiplovimas prieš vestuvių puotą, Eucharistiją“ (85). Eucharistija neišsemiamu būdu stiprina kiekvienos krikščioniškos santuokos neišardomą vienybę bei meilę. Joje santuokinis saitas sakramento galia vidujai sujungtas su eucharistine jauniko Kristaus ir nuotakos Bažnyčios vienybe (plg. *Ef* 5, 31–32). Jauniko ir nuotakos Kristuje duodamam ir jų gyvenimo bei meilės bendruomenę įsteigiančiam abipusiam sutikimui irgi būdingas eucharistinis matmuo. Pauliaus teologijoje santuokinė meilė, tiesą sakant, yra Kristaus meilės savo Bažnyčiai sakramentinis ženklas – meilės, kurios viršūnė yra kryžius, jo „jungtuočių“ su žmonija išraiška ir kartu Eucharistijos ištaka bei centras. Todėl visiems, kurie savo šeimą pagrindė Santuokos sakramentu, Bažnyčia rodo ypatingą dvasinį artumą (86). Šeima – namų Bažnyčia (87) – yra prioritetinga bažnytinio gyvenimo sritis, pirmiausia dėl esminio vaidmens krikščioniškai auklėjant vaikus (88). Šiame kontekste Sinodas taip pat siūlė pripažinti nepakartojamą moters misiją šeimoje ir visuomenėje – misiją, kurią privalu ginti, sergėti ir skatinti (89). Jos kaip žmonos ir motinos tapatybė yra neišdildoma tikrovė, kurios niekada nevalia nuvertinti.

Eucharistija ir santuokos nepakartojamumas

28. Būtent šio vidinio santuokos, šeimos ir Eucharistijos ryšio šviesoje galima aptarti kelias pastoracines problemas. Ištikimas, neišardomas ir išskirtinis Kristų ir Bažnyčią vienijantis bei sakramentiškai Eucharistija išreiškiamas ryšys atitinka pirmąją antropologinį faktą, kad vyrui privalu galutinai susisaistyti su viena moterimi ir priešingai (plg. *Pr* 2, 54; *Mt* 19, 5). Turėdamas tai galvoje, Sinodas gilinosi į klausimą, kokia pastoracinė praktika taikytina Evangelijos žinią išgirstantiems asmenims iš poligamiją praktikujančių kultūrų. Tokią situaciją išgyvenantiems ir krikščionių tikėjimui atsiveriantiems asmenims būtina padėti savo žmogiškąjį projektą integruoti į radikalią Kristaus naujybę. Katechumenato metu Kristus palyti juos jų ypatingoje būklėje ir pašaukia į meilės tiesos pilnatvę, žengiant būtinų atsižadėjimų keliu bei turint prieš akis tobulą bažnytinę bendrystę. Bažnyčia juos lydi švelnia ir kartu bekompromise pastoracija (90), pirmiausia parodydama jiems šviesą, kuri, sklisdama iš krikščioniškojo slėpimo, apšviečia žmogaus prigimtį bei troškimus.

Eucharistija ir santuokos neišardomumas

29. Jei Eucharistija išreiškia Dievo meilės Kristuje savo Bažnyčiai neatšaukiamumą, tada suprantama, kodėl ta meilė ir Santuokos sakramento atžvilgiu reikalauja neišardomumo, kurio neišvengiamai ilgisi kiekviena tikra meilė (91). Todėl daugiau negu pateisinamas yra pastoracinis dėmesys, Sinodo skirtas skausmingoms situacijoms, į kurias patenka Santuokos sakramentą atšventę, vėliau išsituokę ir naują ryšį užmezgę tikintieji. Tai sunki ir sudėtinga pastoracinė problema, tikra šiandienės visuomenės rykštė, vis labiau įsimetanti ir į katalikiškus sluoksnius. Meilė tiesai ganytojus įpareigoja stengtis tinkamai dvasiškai padėti šios problemos paliestiems tikintiesiems gerai pasverti įvairias situacijas (92). Vyskupų sinodas patvirtino Šventuoju Raštu (plg. *Mk* 10, 2–12) pagrįstą Bažnyčios praktiką neteikti sakramentų vėl susituokusiems išsituokusiesiems, nes jų padėtis bei gyvenimo būvis objektyviai prieštarauja tam Kristaus ir jo Bažnyčios meilės susivienijimui, kurį žymi bei įgyvendina Eucharistija. Tačiau nepaisant jų padėties vėl susituokę išsituokusieji toliau priklauso Bažnyčiai, kuri apgaubia juos ypatingu dėmesiu trokšdama, kad jie, kiek įmanydami, ir toliau puoselėtų krikščioniškąją gyvenimą dalyvaudami, nors ir be Komunijos priėmimo, šventosiose Mišiose, klausydamiesi Dievo žodžio, praktikuodami Eucharistijos adoraciją, meldamiesi, išitraukdami į bendruomenės gyvenimą, plėtodami sąžiningą dialogą su kunigu ar dvasiniu vadovu, su atsidavimu praktikuodami artimo meilę, darydami atgailos darbus ir auklėdami vaikus.

Kai kyla teisėtų abejonių dėl sakramentiškai sudarytos santuokos galiojimo, būtina imtis būtinų priemonių jos pagrįstumui patikrinti. Todėl, be išlygų laikantis kano-

nų teisės (93), reikia laiduoti vietinių bažnytinių teismų buvimą, jų pastoracinį pobūdį ir tinkamą bei spartų veikimą (94). Norint garantuoti spartų bažnytinių teismų darbą, kiekvienoje vyskupijoje turi pakakti reikiamai parengtų asmenų. Primenu, jog egzistuoja „didelė pareiga institucinį Bažnyčios veikimą teismuose kuo labiau priartinti prie tikinčiųjų“ (95). Tačiau besąlygiškai vengtina, kad pastoracinis rūpinimasis nebūtų klaidin-gai palaikytas kaip priešingas teisei. Veikiau derėtų remtis prielaida, jog pamatinis teisės ir pastoracijos sąlyčio taškas yra *meilė tiesai*: pastaroji niekada nėra abstrakti, bet „susijusi su kiekvieno tikinčiojo žmogiškuoju bei krikščioniškuoju keliu“ (96). Kai galiausiai santuoka nepripažįstama niekine, o objektyvios sąlygos iš tikrųjų daro bendrą gyvenimą negalimą, Bažnyčia ragina tokius tikinčiuosius įsipareigoti gyventi, laikantis Dievo įstatymo, kaip draugams, kaip broliui ir seseriai; tada, paisydami Bažnyčios patvirtintos praktikos, jie galės vėl artintis prie eucharistinio stalo. Kad toks kelias būtų galimas ir vaisingas ir tarp tikinčiųjų nekiltų painia-vos dėl santuokos vertingumo, būtinos ganytojų pastangos bei tinkamos bažnytinės iniciatyvos (97).

Turėdamas prieš akis daugiasluoksnią kultūrinę aplinką, daugelyje šalių gyvenamą Bažnyčios, Sinodas taip pat siūlė kuo rūpestingiausiai rengti sužadėtinius santuokai bei iš anksto patikrinti, kaip jie žiūri į Santuokos sakramento galiojimą būtinus įsipareigojimus. Rimtas tyrimas šiuo klausimu gali padėti išvengti, kad emociniai impulsai arba paviršutiniški motyvai paskatintų jaunuolius prisiimti pareigas, kurių jie po to negalės pakelti (98). Gėris, Bažnyčios ir visos visuomenės laukiamas iš santuokos bei ja grįstos šeimos, yra per didelis, kad šioje ypatingoje pastoracinėje srityje nebūtų nuodugnai dirbuojamasi. Santuoka ir šeima yra institucijos, kurias būtina skatinti bei ginti nuo kiekvieno galimo jų tiesos klaidingo supratimo, nes kiekviena joms daroma žala iš tikrųjų yra žmogiško bendro gyvenimo, kaip tokio, sužeidimas.

Eucharistija ir eschatologija*Eucharistija – dovana žmogui kelyje*

30. Jei tiesa, kad sakramentai yra tikrovė, priklausanti Bažnyčiai, per laiką keliaujančiai (99) prisikėlusio Kristaus pergalės visiško apsireiškimo link, tai lygiai taip pat tiesa, kad mums, ypač Eucharistijos liturgijoje, leidžiama iš anksto paragauti eschatologinio atbaigimo, kurio link keliauja kiekvienas žmogus ir visa kūriniųja (plg. *Rom* 8, 19 ir t.). Žmogus sukurtas tikrai ir amžinai laimei, kurią dovanoti tegali Dievo meilė. Tačiau mūsų sužeista laisvė pasiklystų, jei negalėtų jau dabar kažkiek patirti būsimos pilnatvės. Apskritai kiekvienas žmogus, kad žengtų teisinga kryptimi, turi būti kreipiamas į galutinį tikslą. Šis galutinis tikslas yra pats Kristus, Viešpats, nuodėmės ir mirties Nugalėtojas, ypatingu būdu prisiartinantis prie mūsų Eucharistijos

šventime. Tad nors ir esame šiame pasaulyje „ateiviai ir svečiai“ (1 Pt 2, 11), tikėjimu jau dalyvaujame prisikėlusios gyvybės pilnatvėje. Eucharistinis pokylis, parodydamas savo aiškiai eschatologinį matmenį, padeda mūsų keliaujančiai laisvei.

Eschatologinis pokylis

31. Apmąstydami šį slėpinį, galime sakyti, kad Jėzus savo atėjimu atsiliėpė į Izraelio tautos, visos žmonijos ir iš esmės net kūrinių lūkestį. Savęs atidavimu jis objektyviai pradėjo eschatologinį amžių. Kristus atėjo, kad suburtų išsklaidytą Dievo tautą (plg. Jn 11, 25), bei aiškiai parodė savo ketinimą surinkti Sandoros bendruomenę, taip išpildant Dievo pažadą protėviams (plg. Jer 23, 3; 31, 10; Lk 1, 55. 70). Pašaukdamas Dvylika, kurie turėjo simbolizuoti dvylika Izraelio genčių, ir per Pasutinę vakarienę prieš savo atperkamąją kančią patikėdamas jiems jo atminimo šventimą, Jėzus parodė norįs užduoti būti jo pradėto eschatologinio surinkimo ženklu ir įrankiu istorijoje perduoti visai jo įsteigtai bendruomenei. Todėl kiekviename Eucharistijos šventime sakramentiškai vyksta eschatologinis Dievo tautos susirinkimas. Eucharistinis pokylis mums yra tikra prašų skelbto (plg. Iz 25, 6–9), Naujajame Testamente „Avinėlio vestuvėmis“ (plg. Apr 19, 7–9) pavadinto ir šventųjų bendrystės džiaugsme švęsimo (100) galutinio pokylio anticipacija.

Malda už mirusius

32. Eucharistijos šventimas, kuriuo skelbiame Viešpaties mirtį ir prisikėlimą laukdami jo ateinant, yra būsimos šlovės, kuria mūsų kūnas bus pašlovintas, laidas. Švęsdami mūsų išganymo atminimą, stipriame kūno prisikėlimo ir galimybės vėl veidu į veidą susitikti su pirma mūsų tikėjimo paženklintais išėjusiais viltį. Turėdamas tai prieš akis, kartu su Sinodo tėvais norėčiau visiems tikintiesiems priminti užtariamą maldos – ypač šv. Mišių – už mirusius, kad jie nuskaistinti galėtų palaimingai regėti Dievą, svarbą (101). Atradę eschatologinį matmenį, glūdinti švenčiame bei adoruojamoje Eucharistijoje, turėsime atramą savo kelyje bei būsime guodžiami šlovės vilties (plg. Rom 5, 2; Tit 2, 13).

Eucharistija ir Mergelė Marija

33. Iš Eucharistijos santykio su kitais sakramentais ir iš eschatologinės šventųjų slėpinių reikšmės išplaukia krikščioniškosios egzistencijos, pašauktos kiekvieną akimirką būti dvasiniu kultu ir Dievui patinkančia atnaša, visumos kontūrai. Net jei ir tiesa, kad visi dar esame pakeliui į visišką mūsų vilties išsipildymą, tai nereiškia, jog jau dabar negalime dėkingai pripažinti, kad visa, ką Dievas mums dovanojo, tobulai įgyvendinta Mergelėje Marijoje, Dievo ir mūsų Motinoje: jos paėmimas į dangų su kūnu ir siela mums yra tikros

vilties ženklas, nes mums, keliaujantiems per laiką, nurodo eschatologinį tikslą, kurio iš anksto jau dabar pagauti mums leidžia Eucharistijos sakramentas.

Švenčiausiojoje Mergelėje Marijoje išvelgiame tobulai įgyvendintą sakramentinį būdą, kuriuo Dievas pasiekia bei į savo išganomąją iniciatyvą įtraukia žmogiškąjį kūrinių. Nuo angelo apreiškimo iki Sekminių įvykio Marija iš Nazareto rodosi kaip asmuo, savo laisve visiškai klusnus Dievo valiai. Nekaltasis prasidėjimas iš tiesų atskleidžia jos besąlygišką klusnumą Dievo žodžiui. Klusnus tikėjimas kaip atsakas į Dievo veikimą ženklina kiekvieną jos gyvenimo akimirką. Kaip besiklausanti Mergelė, ji gyvena visiškoje dermėje su dieviškąja valia; žodžius, pasiekiančius ją iš Dievo, ji saugoja savo širdyje ir, dėliodama juos it mozaiką, mokosi giliau suprasti (plg. Lk 2, 19. 51). Marija yra didi tikinčioji, kupina pasitikėjimo, atsiduodanti į Dievo rankas bei patikinti save jo valiai (102). Šis slėpinys vis intensyvėja, kol galop visiškai įtraukiamas į Jėzaus atperkamąją misiją. Kaip pareiškė Vatikano II Susirinkimas, „palaimintoji Mergelė žengė tikėjimo taku ir ištikimai išlaikė vienybę su Sūnumi iki pat kryžiaus, prie kurio stovėjo ne be Dievo plano (plg. Jn 19, 25), skaudžiai kentėjo drauge su savo Viengimiu ir motinos širdimi jungėsi su jo auka, meilingai sutikdama, kad būtų aukojama jos pagimdytoji atnaša. Galiausiai to paties Kristaus Jėzaus, miršančio ant kryžiaus, ji buvo pavesta mokiniui kaip motina šiais žodžiais: *Moterie, štai tavo sūnus*“ (103). Nuo angelo apreiškimo iki kryžiaus Marija yra ta, kuri priima kūnu joje tapusį ir galiausiai mirties tyloje nutylantį Žodį. Galiausiai ji yra ta, kuri savo rankomis apkabina nuo kryžiaus nuimtą jau nebegyvą kūną to, kuris tikrai savuosius mylėjo „iki galo“ (Jn 13, 1).

Todėl kaskart, kai švęsdami Eucharistiją artinamės prie Kristaus Kūno ir Kraujo, gręžiamės ir į ją, kuri tam visiškai pritardama už visą Bažnyčią priėmė Kristaus auką. Sinodo tėvai pagrįstai patvirtino, jog „Marija duoda pradžią Bažnyčios dalyvavimui Atpirkėjo aukoje“ (104). Ji yra Nesuteptoji, besąlygiškai priimanti Dievo dovaną ir taip susiejama su išganomuoju darbu. Marija iš Nazareto, gimstančios Bažnyčios paveiklas, rodo, kaip kiekvienas iš mūsų turėtų priimti dovaną, kuria Eucharistijoje save padaro Jėzus.

ANTROJI DALIS

EUCCHARISTIJA – ŠVĖSTINAS SLĖPINYS

„Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: tai ne Mozė davė jums duonos iš dangaus, bet mano Tėvas duoda jums iš dangaus tikrosios duonos“ (Jn 6, 32)

Lex orandi ir lex credendi

34. Vyskupų sinodas daug laiko skyrė vidiniam santykiui tarp eucharistinio tikėjimo ir eucharistinio

šventimo apmąstyti, išryškindamas *lex orandi* ir *lex credendi* ryšį bei pabrėždamas *liturginio vyksmo* pirmenybę. Eucharistija išgyventina kaip autentiškai švenčiamas tikėjimo slėpinys, aiškiai suvokiant, kad „*intellectus fidei* visada ir nuo pradžių susijęs su Bažnyčios liturginiu vyksmu“ (105). Teologiniam apmąstymui šioje srityje niekada nevalia iš akių išleisti paties Kristaus įsteigtos sakramentinės tvarkos. Kita vertus, liturginis vyksmas niekada netraktuotinas bendrai, atsietai nuo tikėjimo slėpinio. Juk mūsų tikėjimo ir eucharistinės liturgijos šaltinis yra vienas ir tas pats įvykis – Kristaus savęs atidavimas Paschos slėpinyje.

Grožis ir liturgija

35. Santykis tarp tikimo ir švenčiamo slėpinio ypatingu būdu pasireiškia teologine bei liturgine grožio vertybe. Juk liturgija, kaip ir visas kitas krikščioniškasis apreiškimas, su grožiu susijusi vidiniu ryšiu: ji yra *veritatis splendor*. Liturgijoje suspindi Paschos slėpinys, kuriuo mus prie savęs traukia ir į bendrystę kviečia pats Kristus. Jėzuje, kaip mėgo sakyti šventasis Bonaventūras, kontempliuojame ištakų grožį ir spindesį (106). Ši mūsų primenama savybė yra ne grynas estetizmas, bet būdas Dievo meilės Kristuje tiesai mus pasiekti, sužavėti, uždegti, paskatinti iš savęs išžengti ir traukti prie mūsų tikrojo pašaukimo – meilės (107). Jau kūrinyje Dievas leidžiasi įžvelgiamas kosmoso grožyje bei darnoje (plg. *Išm* 13, 5; *Rom* 1, 19–20). Senajame Testamente aptinkame daug Dievo galios spindesio ženklų; jo šlovė reiškiasi stebuklais išrinktojoje tautoje (plg. *Iš* 14, 16, 10; 24, 12–18; *Sk* 14, 20–23). Naujajame Testamente ši grožio epifanija galutinai atbaigiama Dievo apsireiškimu Jėzuje Kristuje (108): jame pasirodo visa dieviškoji šlovė. Sūnaus pašlovinimu suspindi bei perteikiama Dievo šlovė (plg. *Jn* 1, 14; 8, 54; 12, 28; 17, 1). Tačiau grožis yra ne tik formų derinys; gražiausias iš žmonių (plg. *Ps* 45, 3) slėpingai yra ir tas, kuris buvo „nei patrauklus, nei gražus“ ir kurio dėl to „nepamėgome“ (*Iz* 53, 2). Jėzus Kristus mums rodo, kad meilės tiesa gali net tamsų mirties slėpinį paversti spindinčia prisikėlimo šviesa. Čia Dievo šlovės spindesys pranoksta bet kurį pasaulio viduje esantį grožį. Tikrasis grožis yra Dievo meilė, mums galutinai apsireiškusiai Paschos slėpinyje.

Liturgijos grožis yra šio slėpinio dalis; jis yra aukščiausia Dievo šlovės išraiška ir tam tikra prasme žemėn nusileidęs dangus. Atperkamosios aukos atminimui kažkiek būdingas tas Jėzaus grožis, kurį Petras, Jokūbas ir Jonas mums paliudijo matę Mokytojui atsimainius pakeliui į Jeruzalę (plg. *Mk* 9, 2). Tad grožis nėra dekoratyvinis liturginio vyksmo veiksnys; veikiau tai jo esminis elementas, nes yra paties Dievo ir jo apreiškimo savybė. Visa tai turi mums padėti suvokti, kaip uoliai privalome rūpintis, kad liturginis vyksmas suspindėtų visa savo prigimtimi.

Eucharistijos šventimas – *Christus totus* darbas

Christus totus in capite et in corpore

36. Tikrasis liturgijos vidinio grožio subjektas yra prisikėlęs ir Šventojoje Dvasioje pašlovinintas Kristus, į savo veikimą įtraukiantis Bažnyčią (109). Čia labai pravartu priminti šv. Augustino žodžius, kuriais veiksmingai nusakoma Eucharistijai būdinga tikėjimo dinamika. Didysis Hipono šventasis kaip tik Eucharistijos slėpinio atžvilgiu pabrėžia, kaip Kristus daro mus panašius į save: „Duona, kurią ant altoriaus matote pašventintą per Dievo Žodį, yra Kristaus Kūnas. Taurė, arba, tiksliau, taurės turinys, pašventintas per Dievo Žodį, yra Kristaus Kraujas. Šiais ženklais Viešpats Kristus panorą patikėti mums savo Kūną ir Kraują, išlietą už mus nuodėmėms atleisti. Jei ir vieną, ir kitą teisingai priimate, patys esate tu, ką priėmėte“ (110). Todėl „esame padaromi ne tik krikščionimis, bet Kristumi“ (111). Čia galime kontempliuoti įstabų Dievo veikimą, artimai suvienijantį mus su Viešpačiu Jėzumi: „Kristus nebūna galvoje nebūdamas kūne; jis visas yra galvoje ir kūne“ (112).

Eucharistija ir prisikėlęs Kristus

37. Kadangi eucharistinė liturgija iš esmės yra Dievo veikimas, kuriuo esame įtraukiami į Jėzų per Šventąją Dvasią, jos pamatas nėra mūsų savivalės objektas ir negali būti palenktas tam tikro laiko mados spaudimui. Ir čia galioja nesugriaunama Pauliaus ištara: „Juk niekas negali dėti kito pamato, kaip tik tą, kuris jau padėtas, kuris yra Jėzus Kristus“ (*1 Kor* 3, 11). Tautų apaštalas taip pat mums garantuoja, kad Eucharistijos atžvilgiu jis perduodas ne jo paties sugalvotą mokymą, bet tai, ką pats yra gavęs (plg. *1 Kor* 11, 23). Tad Eucharistijos šventimas įtraukia ir gyvąją Tradiciją. Bažnyčia Eucharistijos auką švenčia klausydama Kristaus įsakymo, remdamasi sava Prisikėlusiojo ir Šventosios Dvasios išliejimo patirtimi. Dėl šios priežasties krikščionių bendruomenė nuo pat pradžių Viešpaties dieną renkasi duonos laužyti. Diena, kurią Kristus prisikėlė, sekmadienis, yra pirmoji savaitės diena, tą dieną, pasak Senojo Testamento tradicijos, prasidėjo kūrinių. Sukūrimo diena dabar tapo „naujojo sukūrimo“ diena, mūsų išlaisvinimo diena, kurią atmename mirusių ir prisikėlusį Kristų (113).

Ars celebrandi

38. Sinodo darbo metu daug kartų minėta būtinybė įveikti bet kurią galimą perskyrą tarp *ars celebrandi*, t. y. meno tinkamai švęsti, ir visavertiško, aktyvaus ir vaisingo visų tikinčiųjų dalyvavimo. Iš tiesų tinkamiausia priemonė skatinti Dievo tautą dalyvauti šventosiose apeigose yra tinkamai švęsti pačias apeigas. *Ars celebrandi* – geriausia *actuosa participatio* sąlyga (114). *Ars celebrandi* kyla iš sąžiningo visų liturginių normų

paisymo, nes būtent toks šventimo būdas jau du tūkstančius metų laiduoja visų tikinčiųjų, pašauktų švęsti kaip Dievo tautai, karališkajai kunigijai, šventajai tautai, tikėjimo gyvenimą (plg. 1 Pt 2, 4–5. 9) (115).

Vyskupas – iškiliausias liturgas

39. Net jei ir tiesa, kad eucharistinėje liturgijoje dalyvauja visa tauta, tinkamas *ars celebrandi* neišvengiamai numato užduotį, tenkančią gavusiems Šventimų sakramentą. Vyskupai, kunigai ir diakonai – kiekvienas pagal savo laipsnį – šventimą privalo laikyti savo pirmutine pareiga (116). Pirmiausia tai galioja vyskupijos vyskupui: būtent jis yra „pirmutinis Dievo slėpinių teikėjas jam patikėtoje dalinėje Bažnyčioje, viso liturginio gyvenimo vadovas, skatintojas ir sergėtojas“ (117). Visa tai dalinei Bažnyčiai esmingai svarbu ne tik todėl, kad bendrystė su vyskupu yra kiekvieno šventimo jo srityje galiojimo sąlyga, bet ir dėl to, kad jis pats yra pirmutinis savo Bažnyčios liturgas (118). Jam tenka pareiga rūpintis šventimų jo vyskupijoje darniu vieningumu. Todėl jam „privalu dėti pastangas, kad kunigai, diakonai ir Kristų tikintys pasauliečiai vis giliau suprastų tikrąją liturginių apeigų prasmę ir taip būtų vedami veiklaus ir vaisingo Eucharistijos šventimo link“ (119). Ypač raginu daryti visa, kas įmanoma, kad vyskupo vadovaujami liturginiai šventimai katedrinėje bažnyčioje vyktų be išlygų paisant *ars celebrandi* ir todėl galėtų būti pavyzdys visoms toje teritorijoje esančioms bažnyčioms (120).

Liturginių knygų ir ženklų turtingumo paisymas

40. Pabrėžiant *ars celebrandi* svarbą, aiškėn kartu iškeliamą liturginių normų reikšmę (121). *Ars celebrandi* turėtų skatinti šventybės pajautą ir pasitelkti tokią pajautą ugdančias išorines formas: tai apeigų darna, liturginiai dangalai, reikmenys, šventoji vieta. Eucharistijos šventimui teikia daug naudos, kai kunigai ir už liturginę pastoraciją atsakingieji stengiasi supažindinti su galiojančiomis liturginėmis knygomis bei atitinkamomis normomis ir su dideliais *Romos mišiolu bendrųjų nuostatų* ir *Mišių skaitinių* turtais. Bažnytinėse bendruomenėse jų išmanymas bei branginimas galbūt suponuojamas, bet dažnai nepagrįstai. Iš tikrųjų šiuose tekstuose glūdi lobiai, išlaikantys bei išreiškiantys Dievo tautos dutūkstantmetės istorijos tikėjimą ir kelią. Tinkamam *ars celebrandi* ne mažiau svarbus visų liturgijos numatytų raiškos formų – žodžio ir giesmės, gestų ir tylos, kūno judesių, dangalų liturginių spalvų – paisymas. Liturgijos prigimčiai tikrai būdinga komunikacinių ženklų, įtraukiančių visą žmogų, įvairovė. Paprastais gestais ir numatyta seka bei nustatytais momentais atliekamais santūriais ženklais perteikiama bei įtraukiama labiau negu netinkamais dirbtiniais priedėliais. Pagarba apeigų struktūrai bei jos paisymu išreiškiamas Eucharistijos kaip dovanos pripažinimas bei kartu parodoma

kunigo noras nuolankiai ir dėkingai priimti neapsakomą dovaną.

Šventimui skirtas menas

41. Gilus grožio ir liturgijos ryšys turėtų paskatinti mus atidžiai pasverti visas šventimui skirtas menines raiškos priemones (122). Svarbi sakralinio meno dalis yra bažnyčių, kuriose turėtų išryškėti presbiterijos elementų – altoriaus, krucifikso, tabernakulio, sakyklos, krėslo – vienybė, *architektūra* (123). Derėtų atkreipti dėmesį, kad sakralinės architektūros tikslas yra pasiūlyti tikėjimo slėpinius ir ypač Eucharistiją švenčiančiai Bažnyčiai erdvę, geriausiai tinkančią jos liturginio vyksmo rutuliojimuisi (124). Krikščioniškosios šventovės prigimtis apibrėžiama jau paties liturginio vyksmo, numatančio tikinčiųjų, kurie yra gyvieji šventyklos akmenys (plg. 1 Pt 2, 5), susirinkimą (*ecclesia*).

Tas pats principas galioja visam sakraliniam menui, pirmiausia tapybai bei skulptūrai, kur religinė ikonografija turi lygiuotis į sakramentinę mistagogiją. Asmenims, kurie atsakingi už meno kūrinį, susijusių su liturginiu vyksmu, užsakymus architektams bei menininkams, labai naudinga labiau pažinti sakralinio meno amžių tėkmėje pagimdytas formas. Todėl į seminaristų bei kunigų ugdymo programas kaip svarbią discipliną privalu įtraukti meno istoriją, ypatingą dėmesį skiriant kultiniams statiniams liturginių normų šviesoje. Apskritai būtina, kad visa, kas susiję su Eucharistija, išsiskirtų skoningu grožiu. Ypatinga pagarba bei dėmesys skirtini liturginiams dangalams, baldams, šventiesiems indams, idant jie, tarp savęs gerai ir tvarkingai suderinti, akintų stebėtis Dievo slėpiniu, rodytų tikėjimo vienybę ir stiprintų maldingumą (125).

Liturginė giesmė

42. Ypatinga vieta *ars celebrandi* tenka liturginei giesmei (126). Vienoje savo garsiųjų kalbų šv. Augustinas pagrįstai patvirtina: „Naujas žmogus žino, kas yra nauja giesmė. Giedojimas yra džiaugsmo išraiška ir, jei įdėmiau pamąstytume, meilės išraiška“ (127). Švęsti susirinkusi Dievo tauta gieda Dievui gyrių. Bažnyčia per savo dutūkstantmetę istoriją sukūrė ir tebekuria muzikos ir giesmių, sudarančių tikėjimo ir meilės paveldą, kuriam nevalia leisti pražūti. Negalima sakyti, kad liturgijoje viena giesmė prilįgsta kitai. Todėl vengtina paviršutiniškų improvizacijų arba į liturgijos prasmę neatsižvelgiančių muzikinių žanrų. Kaip liturginis elementas, giesmė integruotina į paties šventimo formą (128). Vadinas, visa – tekstas, melodija ir atlikimas – turi atitikti švenčiamo slėpinio prasmę, apeigų dalis ir liturginius laikus (129). Galiausiai, gerbdamas įvairias pakraipas ir labai girtinas įvairias tradicijas, atsiliepdamas į Sinodo tėvų

prašymą, pageidaučiau, kad derama pagarba būtų rodoma grigališkajai giesmei (130), kaip tikrajai Romos liturgijos giesmei (131).

Eucharistijos šventimo struktūra

43. Priminęs pagrindinius *ars celebrandi* elementus, iškilusius Sinodo darbuose, dabar norėčiau atsižengti į tam tikras Eucharistijos šventimo struktūros dalis, kurioms mūsų laikais turėtume skirti ypatingą dėmesį, siekdami likti ištikimi giliajai Vatikano II Susirinkimo panorėto liturginio atnaujinimo, tolydžiai tęsiant didžiąją bažnytinę tradiciją, intencijai.

Liturginio vyksmo vidinė vienybė

44. Pirmiausia būtina apmąstyti šventųjų Mišių apeigų vidinę vienybę. Tiek katechizuojant, tiek švenčiant būtina vengti sudaryti išpūdį, kad dvi apeigų dalys į visumą sujungtos kaip atskiros. Žodžio liturgija ir Eucharistijos liturgija – įskaitant pradžios ir pabaigos apeigas – „taip artimai susijusios, kad sudaro vieną kulto aktą“ (132). Dievo žodį ir Eucharistiją tikrai jungia gilus ryšys. Klausantis Dievo žodžio, gimsta arba stiprėja tikėjimas (plg. *Rom* 10, 17); Eucharistijoje kūnu tapęs Žodis dovanoja mums save kaip dvasinį maistą (133). Tad „Bažnyčia gyvybės duoną gauna bei tikintiesiems siūlo nuo abiejų, Žodžio ir Kristaus Kūno, stalų“ (134). Todėl visada reiktų turėti galvoje, kad Bažnyčios liturgijoje skaitomas bei skelbiamas Dievo žodis į Eucharistiją veda kaip į savo natūralų tikslą.

Žodžio liturgija

45. Kartu su Sinodu prašau visada deramai parengti bei įgyvendinti Žodžio liturgiją. Todėl pabrėžtinai siūlau labai stengtis, kad Dievo žodis liturgijoje būtų skaitomas gerai parengtų skaitovų. Niekada neužmirština: „Kai Bažnyčioje skaitomas Šventasis Raštas, pats Dievas kalba savo tautai ir Evangeliją skelbia savo žodyje esantis Kristus“ (135). Jei aplinkybės to reikalauja, galima pagalvoti apie kelis išanginius žodžius, padedančius tikintiesiems iš naujo atkreipti į tai dėmesį. Norint teisingai suprasti Dievo žodį, būtina klausytis jo ir jį priimti bažnytine dvasia bei suvokiant jo vienybę su Eucharistijos sakramentu. Juk mūsų skelbiamas ir klausomas Žodis yra kūnu tapęs Žodis (plg. *Jn* 1, 14); jis vidiniu ryšiu sujungtas su Kristaus asmeniu ir jo buvimu čia ir dabar sakramentiniu būdu. Kristus kalba ne tik praeityje, bet ir mūsų dabartyje ir lygiai taip pat dalyvauja liturginiame vyksme. Tokiame sakramentiniame krikščioniškojo apreikimo kontekste (136) Dievo žodžio pažinimas ir studijos leidžia mums Eucharistiją labiau branginti, geriau švęsti bei geriau ją gyventi. Čia ištara: „Nepažinti Raštų reiškia nepažinti Kristaus“ (137) irgi pasirodo visiškai teisinga.

To siekiant, būtina pastoracinėmis iniciatyvomis, Žodžio liturgija bei dvasiniais skaitymais (*lectio divina*) padėti tikintiesiems išmokti branginti Skaitinių knygoje esančius Šventojo Rašto turtus. Be to, nevalia užmiršti skatinti tradicijos patvirtintas maldos formas – Valandų liturgiją, pirmiausia Rytinę, Vakarinę ir Naktinę, bei vigilijų šventimus. Psalmių malda, bibliniai skaitiniai ir iš didžiosios tradicijos paimti tekstai brevijoriuje gali padėti giliau patirti Kristaus ir išganymo tvarkos įvykį ir per tai savo ruožtu praturtinti Eucharistijos šventimo supratimą bei vidinį dalyvavimą jame (138).

Homilija

46. Suvokiant Dievo žodžio reikšmę, būtina gerinti homilijos kokybę. Ji yra „liturginio vyksmo dalis“ (139); jos paskirtis skatinti geriau suprasti Dievo žodį bei padaryti jį veiksmingesnį tikinčiųjų gyvenime. Todėl kunigai privalo, „remdamiesi deramu Šventojo Rašto pažinimu, rūpestingai rengtis pamokslui“ (140). Vengtina bendrų ir abstrakčių homilijų. Ypač prašau pamokslininkų rūpintis, kad skelbiamas Dievo žodis homilijoje būtų artimai susietas su sakramentiniu šventimu (141) ir bendruomenės gyvenimu, kad Dievo žodis Bažnyčiai tikrai būtų atrama ir gyvybė (142). Naudinga – remiantis trejų metų skaitinių ciklu – sakyti tikintiesiems gerai apmąstytas temines homilijas, kuriomis išstisus liturginius metus būtų aptariamose didžiosios krikščioniškojo tikėjimo temos, pasitelkiant tai, kas Magisteriumo autoritetingai siūloma keturiuose *Katalikų Bažnyčios katekizmo* „kolonose“ ir vėliau pasirodžiusioje *Santraukoje*: tai – Tikėjimo išpažinimas, krikščioniškojo slėpinio šventimas, gyvenimas Kristuje ir krikščioniškoji malda (143).

Atnašų paruošimas

47. Sinodo tėvai taip pat atkreipė dėmesį į atnašų paruošimą. Šitai nelaikytina savotiška „pertrauka“ tarp Žodžio liturgijos ir Eucharistijos liturgijos. Tai, be kita ko, prieštarautų dviejų dalių vieningų apeigų prasmei. Šiuo nuolankiu bei paprastu vyksmu iš tikrųjų aiškstėn iškeliamą labai didelę reikšmę: prie altoriaus mūsų atnešamais duona ir vynu Kristaus Atpirkėjo priimama visa kūrinija, idant būtų perkeista bei atnašaujama Tėvui (144). Tokioje perspektyvoje prie altoriaus taip pat atnešame visą pasaulio kančią bei skausmą, būdami tikri, kad Dievo akyse viskas brangu. Šis veiksmas savo autentiška reikšme gali būti išreikštas jo neapsunkinant netinkamomis komplikacijomis. Jis leidžia įvertinti Dievo iš žmogaus reikalaujamą pirmą pradžią dalyvavimą, kad dieviškasis darbas jame būtų atbaigtas ir žmogaus darbui taip suteikta jo galutinė prasmė – per Eucharistijos šventimą būti suvienytam su atperkamąja Kristaus auka.

Eucharistijos malda

48. Eucharistijos malda yra „viso šventimo centras ir viršūnė“ (145). Jos svarbą būtina reikiamai pabrėžti. Įvairios mišiole pateiktos Eucharistijos maldos mums perduotos Bažnyčios gyvosios tradicijos; jis išsiskiria neišsemiamais teologiniais ir dvasiniais turtais. Tikinčiuosius privalu mokyti tai branginti. Tam naudingi *Romos mišiole bendrieji nuostatai*, kuriuose mums primenami pagrindiniai kiekvienos Eucharistijos maldos elementai: dėkojimas, pritarimo giesmė, epiklezė, įsteigimo atpasakojimas, konsekracija, anamnezė, paaaukojimas, užtarimai ir baigiamoji doksologija (146). Eucharistinį dvasingumą ir teologinį apmąstymą ypač praturtina anafora kontempliuojant gilią vienybę tarp Šventosios Dvasios šaukimosi ir įsteigimo atpasakojimo (147), kuriuo „atliekama paties Kristaus per Pasutinę vakarienę įsteigta auka“ (148). Bažnyčia iš tiesų „ypatingu šaukimusi meldžia Šventosios Dvasios galia pašventinti žmonių paaukotas atnašas, t. y. paversti Kristaus kūnu ir krauju, ir padaryti, kad komunijoje priimama tyroji Ostija būtų išganinga visiems, kurie ją priims“ (149).

Ramybės apeiga

49. Eucharistija savo prigimtimi yra ramybės sakramentas. Šis Eucharistijos slėpinio matmuo ypatingu liturginiame šventime būdu išreiškiamas ramybės apeiga. Tai neabejotinai labai vertingas ženklas (plg. *Jn 14, 27*). Mūsų konfliktų naštos taip baisiai slegiamais laikais šiam veiksmui ypatinga reikšmė tenka ir bendrosios jausenos aspektu, Bažnyčiai vis labiau kaip savą suvokiant užduotį melsti Viešpatį ramybės ir vienybės dovanos sau ir visai žmonijai. Ramybė tikrai yra nenumaldomas troškimas, jaučiamas kiekvieno širdyje. Bažnyčia tampa ramybės bei susitaikymo prašančiu balsu, kylančiu iš visų geros valios žmonių vidaus, kreipdama juos į tą, kuris yra „mūsų sutaikinimas“ (*Ef 2, 14*) ir geba sutaikyti tautas bei pavienius asmenis ir tada, kai to neįmanoma padaryti žmogiškomis pastangomis. Visa tai leidžia suprasti intensyvumą, dažnai lydintį liturginį ramybės apeigos šventimą. Vis dėlto Vyskupų sinodas šiame kontekste pabrėžė, jog tikslinga šį veiksmą, galintį įgyti perdėtų formų ir kaip tik prieš pat Komuniją sukelti tam tikrą sąmyšį, atlikinėti santūriau. Pravartu priminti, kad santūrumas, būtinas šventimo tinkamai aplinkai išlaikyti, jokiū būdu nesumenkina didelės šio veiksmo vertės, pavyzdžiui, tada, kai apsiribojama ramybės ženklu pasikeisti su greta esančiais asmenimis (150).

Eucharistijos dalijimas ir priėmimas

50. Kitas minėtinas šventimo momentas susijęs su šventosios Komunijos dalijimu ir priėmimu. Visų pirmausia iššventintųjų tarnautojų bei tų, kurie, tinka-

mai parengti, įgalioti, tikrai esant būtinybei, vykdyti Komunijos dalijimo tarnybą, prašau daryti visa, kas įmanoma, kad šis paprastas veiksmas atitiktų asmeninio susitikimo su Viešpačiu Jėzumi sakramente reikšmę. Dėl teisingos praktikos normų, tai nurodau neseniai išleistus dokumentus (151). Visoms krikščionių bendruomenėms privalu sąžiningai paisyti galiojančių normų, laikant jas mūsų visų tikėjimo bei meilės tokio iškilaus sakramento atžvilgiu išraiška. Be to, nevalia atsisakyti brangaus padėkos laiko po Komunijos: greta tinkamos giesmės labai naudinga gali pasirodyti pabūti susikaupus tyloje (152).

Čia norėčiau atkreipti dėmesį į šiandien dažnai pasitaikančią pastoracinę problemą. Turiu galvoje tai, kad tam tikromis aplinkybėmis, pavyzdžiui, švenčiant šv. Mišias jungtusių, laidotuvių ar panašių įvykių proga be praktikuojančių tikinčiųjų dalyvauja ir kiti, kurie galbūt kelerius metus jau nėra priėmę Komunijos arba yra gyvenimo būvyje, neleidžiančiame priimti sakramentų. Kartais šventime dalyvauja kitų krikščioniškųjų konfesijų ar net kitų religijų sekėjai. Panašių aplinkybių pasitaiko bažnyčiose, kurios yra, ypač didmiesčiuose, turistų lankymosi objektas. Savaiame suprantama, jog būtina rasti galimybę trumpai ir įtaigiai visiems priminti sakramentinės Komunijos prasmę ir jos priėmimo sąlygas. Kai būtino Eucharistijos reikšmės išaiškinimo laiduoti neįmanoma, pasvarstytina, ar nebūtų tikslingiau Eucharistijos šventimą pakeisti Dievo žodžio šventimu (153).

Paleidimas: „Ite, missa est“

51. Pagaliau norėčiau stabtelėti prie to, ką Sinodo tėvai pasakė apie paleidimą Eucharistijos šventimo pabaigoje. Po palaiminimo diakonas arba kunigas atsisveikina su tauta žodžiais: „Ite, missa est.“ Tokiame atsisveikinime galime išvelgti ryšį tarp švenčiamų Mišių ir krikščioniškosios misijos pasaulyje. Senovėje *missa* reikšdavo tiesiog „paleidimą“. Tačiau krikščioniškoje vartosenoje žodis įgijo vis gilesnę reikšmę, *missa* suprantant kaip *missio* ir paleidimui virstant išsiuntimu. Šiuo atsisveikinimu glaustai išreiškiama misijinė Bažnyčios prigimtis. Todėl derėtų padėti tautai giliau suvokti šį esminį bažnytinio gyvenimo dėmenį, paskatos tam semiantis iš liturgijos. Todėl gali būti naudinga pateikti atitinkamus visuotinės maldos ir baigiamojo palaiminimo tekstus, paaiškinančius ryšį tarp šv. Mišių ir krikščioniškosios misijos (154).

Actuosa participatio
Autentiškas dalyvavimas

52. Vatikano II Susirinkimas teisėtai ir pagrįstai pabrėžė veiklaus, visiško ir vaisingo visos Dievo tautos dalyvavimo Eucharistijos šventime būtinybę (155).

Šiuo laikotarpiu įgyvendintas atnaujinimas neabejotinai prisidėjo prie didelės pažangos Susirinkimo tėvų norėtajai linkme. Vis dėlto negalime nepastebėti to, jog kartais stokota tikrosios tokio dalyvavimo prasmės suvokimo. Todėl būtina aiškiai pasakyti, kad galvoje turėtas ne tiesiog išorinis aktyvumas šventimo metu. Iš tikrųjų Susirinkimo pageidautas veiklus dalyvavimas suprastinas daug esmingesne prasme, pradedant gilesniu švenčiamo slėpinio bei ryšio su kasdieniu gyvenimu suvokimu. Susirinkimo konstitucijos *Sacro-sanctum Concilium* siūlymas, kuriuo tikintieji kviečiami Eucharistijos liturgijoje nebūti „tarsi svetimi arba nebylūs šio tikėjimo slėpinio stebėtojai“, bet „sąmoningai, pamaldžiai ir aktyviai“ dalyvauti „šventajame vyksme“ (156), kaip ir anksčiau tebegalioja. Plėtodamas mintį, Susirinkimas tęsė: „tikintieji turėtų būti mokomi Dievo žodžio, maitinami nuo Viešpaties kūno stalo; jie turėtų dėkoti Dievui ir, aukodami tyrąją atnašą ne vien kunigo rankomis, bet ir patys drauge su kunigu, išmokti aukoti save pačius ir diena iš dienos, Kristui tarpininkaujant, vis tobuliau jungtis su Dievu ir tarpusavyje, kad Dievas pagaliau būtų visa visuose“ (157).

Dalyvavimas ir kunigiškoji tarnyba

53. Liturginio vyksmo grožis ir darna reikšmingai reiškiasi tvarka, kuria kiekvienas pašauktas veikliai dalyvauti. Tai reiškia skirtingų hierarchinių vaidmenų, susijusių su pačiu šventimu, pripažinimą. Naudinga priminti, kad veiklus dalyvavimas šventime nebūtinai sutampa su ypatingos tarnybos vykdymu. Pirmiausia veikliai tikintiesiems dalyvauti nepadedą painiava, atsirandanti negebant skirti bažnytinėje bendruomenėje kiekvienam tenkančias skirtingas užduotis (158). Ypač būtinas aiškumas dėl ypatingų kunigo užduočių. Kaip liudija Bažnyčios tradicija, jis nepamainomai yra tas, kuris vadovauja visam Eucharistijos šventimui nuo pasisveikinimo iki baigiamąjo palaiminimo. Gautų šventųjų šventimų galia jis atstovauja Jėzui Kristui, Bažnyčios Galvai, ir jam būdingu būdu taip pat pačiai Bažnyčiai (159). „Kiekvienam Eucharistijos šventimui vadovauja vyskupas arba pats, arba per savo padėjėjus kunigus“ (160). Jam talkina diakonas, jam šventime tenka kelios ypatingos užduotys: paruošti altorių ir asistuoti kunigui, skelbti Evangeliją, kai kada sakyti homiliją, vadovauti bendruomenei per visuotinę maldą, dalyti Komuniją (161). Greta šių su šventimais susijusių užduočių yra kitų liturginės tarnystės tarnybų, kurias pagirtinai vykdo pašvęstieji asmenys ir atitinkamai parengti pasauliečiai (162).

Eucharistijos šventimas ir įkultūrinimas

54. Po pamatinių Vatikano II Susirinkimo ištarų Sinodo tėvai dažnai pabrėždavo veiklaus tikinčiųjų dalyvavimo Eucharistijos aukoje svarbą. Norint tokį iš-

traukimą skatinti, galimi tam tikri apeigų pritaikymai, atitinkantys įvairias aplinkas bei skirtingas kultūras (163). Tai, kad būta tam tikrų piktnaudžiavimų, neužtemdo aiškaus principo, kurį privalu išlaikyti atsižvelgiant į Bažnyčios, įvairiose kultūrinėse situacijose įgyvendinančios bei švenčiančios vieną ir tą patį Kristaus slėpinį, tikruosius poreikius. Juk Viešpats Jėzus būtent įsikūnijimo slėpinyje, gimdamas iš moters kaip tobulas žmogus (plg. *Gal 4, 4*), tiesiogiai atsiliepė ne tik į Senajame Testamente glūdėjusius, bet ir į visų tautų puoselėjamus lūkesčius. Taip jis parodė, kad Dievas nori mus pasiekti mūsų gyvenamojoje aplinkoje. Todėl tikinčiųjų veiksmingesniam dalyvavimui šventuosiuose slėpiniuose skatinti naudinga tęsti įkultūrinimo procesą Eucharistijos šventimo matmeniu, kartu atsižvelgiant į *Bendruosiuose Romos mišiolų nuostatuose* siūlomą pritaikymo galimybes (164), aiškintinas laikantis Dievo kulto ir sakramentinės drausmės IV instrukcijoje *Varietates legitimae* (1994 01 25) nurodytų kriterijų (165) ir popiežiaus Jono Pauliaus II posinodiniuose paraginimyse *Ecclesia in Africa, Ecclesia in America, Ecclesia in Asia, Ecclesia in Oceania* ir *Ecclesia in Europa* išdėstytų gairių (166). To siekdamas, vyskupų konferencijoms rekomenduojau savo veikla prisidėti prie teisingos jau paskelbtų kriterijų bei gairių ir naujų pritaikymų pusiausvyros (167), visada sutariant su Apaštalų Sostu.

Asmeninės „veiklaus dalyvavimo“ sąlygos

55. Pradėdami nagrinėti tikinčiųjų *actuosa participatio* šventosiose apeigose temą, Sinodo tėvai taip pat pabrėžė asmenines sąlygas, kurias privalo patenkinti kiekvienas vaisingai dalyvauti norintis tikintysis (168). Viena iš jų neabejotinai yra nuolatinio atsivertimo dvasia, turinti ženklinti visų tikinčiųjų gyvenimą. Negalima tikėtis veiklaus dalyvavimo Eucharistijos liturgijoje, jei prie jos artinamasi paviršutiniškai, prieš tai nepatikrinus savo gyvenimo. Tokį vidinį pasirėngimą skatina, pavyzdžiui, susikaupimas ir tyla, bent kelias minutes iki liturgijos pradžios, taip pat pasninkas ir, prireikus, sakramentinė išpažintis. Autentiškai dalyvauti leidžia su Dievu sutrinkinti širdis. Tikintiesiems ypač primintina, jog *actuosa participatio* neįmanoma įgyvendinti kartu nesisten-giant veikliai dalyvauti visame bažnytiniame gyvenime, taip pat apimančiame misijinį išpareigojimą nešti Kristaus meilę į visuomenę.

Tikrai visapusiškai Eucharistijoje dalyvaujama tada, kai priimama Komunija (169). Vis dėlto būtina rūpintis, kad ši teisinga ištara tarp tikinčiųjų neskatintų tam tikro automatizmo, tarsi jau vien dėl to, kad liturgijos metu būname bažnyčioje, turime teisę ar net pareigą artintis prie Eucharistijos stalo. Net ir tada, kai Komunijos priimti neįmanoma, dalyvavimas šventosiose Mišiose lieka būtinas, vertingas, reikšmingas ir vaisingas. Tokiomis aplinkybėmis naudinga puoselėti

visiško susivienijimo su Kristumi troškimą, pavyzdžiui, dvasinės Komunijos praktiką, primenamą Jono Pauliaus II (170) ir siūlomą šventųjų dvasinio gyvenimo mokytojų (171).

Krikščionių nekatalikų dalyvavimas

56. Kalbant apie dalyvavimą, negalima palikti nušalyje krikščionių, priklausančių su Katalikų Bažnyčia visiškos bendrystės neturinčioms Bažnyčioms ar Bažnytiniams bendruomenėms, klausimo. Čia pasakytina, jog vidinis ryšys tarp Eucharistijos ir Bažnyčios vienybės, viena vertus, verčia mus karštai trokšti dienos, kai kartu su visais Kristų tikinčiais galėsime švęsti Eucharistiją ir taip regimai išreikšti Kristaus savo mokiniams (plg. *Jn 17, 21*) trokštos vienybės pilnatvę. Bet, kita vertus, pagarba, rodytina Kristaus Kūno ir Kraujo sakramentui, draudžia mums tai paversti vien „priemone“, be jokių skirtumų taikoma šiai vienybei pasiekti (172). Juk Eucharistija ne tik išreiškia mūsų asmeninę bendrystę su Jėzumi Kristumi, bet ir apima visišką *communio* su Bažnyčia. Štai kodėl su skausmu, tačiau ne be vilties prašome krikščionių nekatalikų suprasti bei gerbti šią Bibliją ir tradiciją besiremiantį mūsų įsitikinimą. Manome, kad eucharistinė Komunija ir bažnytinė *communio* taip artimai tarp savęs susijusios, jog nesidalijant *communio* krikščionims nekatalikams Komunijos sakramento priimti neįmanoma. Dar beprasmiškesnė būtų tikra koncelebracija su kitų Bažnyčių ar Bažnytinių bendruomenių, neturinčių visiškos bendrystės su Katalikų Bažnyčia, tarnautojais. Nepaisant to, tebelieka galioti, kad amžinojo išganymo atžvilgiu egzistuoja galimybė pavieniams krikščionims nekatalikams suteikti Eucharistijos, Atgailos ir Ligonių patepimo sakramentus. Tačiau tai galima tik esant tam tikroms neįprastoms, tiksliais sąlygomis nusakytoms situacijoms (173). Jos aiškiai nurodytos *Katalikų Bažnyčios katekizme* (174) ir jo *Santraukoje* (175). To sąžiningai laikytis yra kiekvieno pareiga.

(*Bus daugiau*)

Nuorodos

(78) Plg. *Propositio 11*.

(79) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dekretas dėl kunigų ugdymo *Optatam totius*, 6; Kanonų teisės kodeksas, kan. 241, §1 ir kan. 1029; Rytų Bažnyčių teisės kodeksas, kan. 342, §1 ir kan. 758; Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Pastores dabo vobis* (1992 03 25), 11, 34, 50: AAS 84 (1992), 673–675, 712–714, 746–748; Dvasininkijos kongregacija. Kunigų tarnybos ir gyvenimo vadovas *Dives Ecclesiae* (1994 03 31), 58: *LEV*, 1994, 56–58; Katalikiškojo auklėjimo kongregacija. Instrukcija dėl kriterijų asmenų su homoseksualinėmis tendencijomis pašaukimui nustatyti leidimo jiems studijuoti seminarijoje bei gauti šventuosius šventimus atžvilgiu (2005 11 04): AAS 97 (2005).

(80) Plg. *Propositio 12*; Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Pastores dabo vobis* (1992 03 25), 41: AAS 84 (1992), 762–729.

(81) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Bažnyčią *Lumen gentium*, 29.

(82) Plg. *Propositio 38*.

(83) Plg. Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Familiaris consortio* (1981 11 22), 57: AAS 74 (1982), 149–150.

(84) Apaštališkasis laiškas *Mulieris dignitatem* (1988 08 15), 26: AAS 80 (1988), 1715–1716.

(85) Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1617.

(86) Plg. *Propositio 8*.

(87) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Bažnyčią *Lumen gentium*, 11.

(88) Plg. *Propositio 8*.

(89) Plg. Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Mulieris dignitatem* (1988 08 15), 26: AAS 80 (1988), 1653–1729; Tikėjimo mokymo kongregacija. Laiškas Katalikų Bažnyčios vyskupams dėl vyro ir moters bendradarbiavimo Bažnyčioje ir pasaulyje (2004 05 31): AAS 96 (2004), 671–687.

(90) Plg. *Propositio 9*.

(91) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1640.

(92) Plg. Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Familiaris consortio* (1981 11 22), 57: AAS 74 (1982), 184–186; Tikėjimo mokymo kongregacija. Laiškas Katalikų Bažnyčios vyskupams dėl susituokusių išsituokusiųjų Komunijos priėmimo *Annus internationalis familiae* (1994 09 14): AAS 86 (1994), 974–979.

(93) Plg. Popiežiškoji įstatymų tekstų aiškinimo taryba. Instrukcija *Dignitatis connubii* (2005 01 25). Città del Vaticano 2005.

(94) Plg. *Propositio 40*.

(95) Benediktas XVI. Kreipimasis į Romos Rotos narius iškilmingai pradėdant teisminius metus (2006 01 28): AAS 98 (2006), 138.

(96) Plg. *Propositio 40*.

(97) Plg. ten pat.

(98) Plg. ten pat.

(99) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Bažnyčią *Lumen gentium*, 48.

(100) Plg. *Propositio 3*.

(101) Čia norėčiau priminti vilties ir paguodos kupinus antrosios Eucharistijos maldos žodžius: „Atmink mirusius mūsų tikėjimo brolius ir seseris, kurie užmigo su viltimi prisikelti. Ir visiems, tavo malonėje baigusiems žemės kelionę, leisk išvysti tavo šviesųjį veidą.“

(102) Plg. Benediktas XVI. Homilija (2005 12 08): AAS 98 (2006), 15–16.

(103) Dogminė konstitucija apie Bažnyčią *Lumen gentium*, 58.

(104) *Propositio 4*.

(105) *Relatio post disceptationem*, 4: *L'Osservatore Romano* (2005 10 14), p. 5.

(106) Plg. *Serm. 1, 7; 11, 10; 22, 7; 29, 76: Sermones dominicales ad fidem codicum nunc denuo editi*. Grottaferrata 1977, p. 135, 209 ir t., 292 ir t., 337; Benediktas XVI. Žinia bažnytiniams

- sąjūdžiams ir naujosioms bendruomenėms (2006 05 22): AAS 98 (2006), 463.
- (107) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija apie Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje *Gaudium et spes*, 22.
- (108) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 2. 4.
- (109) Plg. *Propositio* 33.
- (110) *Sermo* 227, 1: PL 38, 1099.
- (111) Augustinas. In *Iohannis Evangelium Tractatus*, 21, 8: PL 35, 1568.
- (112) Ten pat, 28, 1: PL 35, 1622.
- (113) Plg. *Propositio* 30. Taip pat savaitės dienomis švenčiamos Mišios, kuriose tikintieji akinami dalyvauti, savo tikrąją formą įgyja Viešpaties dieną, Kristaus prisikėlimo dieną: *Propositio* 43.
- (114) Plg. *Propositio* 2.
- (115) Plg. *Propositio* 25.
- (116) Plg. *Propositio* 19. *Propositio* 25 pasakya tiksliau: „Autentišku liturginiu vyksmu išreiškiamas Eucharistijos slėpinio šventumas. Jis turi rodytis celebruojančio kunigo žodžiais ir veiksmais, jam Dievo akivaizdoje atliekant užtarimą su tikinčiais ir dėl jų.“
- (117) Bendrieji Romos mišiolų nuostatai, 22; plg. Vatikano II Susirinkimas. Konstitucija apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum Concilium*, 41; Dievo kulto ir sakramentinės drausmės kongregacija. Instrukcija *Redemptionis Sacramentum* (2004 03 25), 19–25: AAS 96 (2004), 555–557.
- (118) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dekretas dėl vyskupų pastoracinių pareigų Bažnyčioje *Christus Dominus*, 14; Konstitucija apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum Concilium*, 41.
- (119) Bendrieji Romos mišiolų nuostatai, 22.
- (120) Plg. ten pat.
- (121) Plg. *Propositio* 27.
- (122) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Konstitucija apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum Concilium*, 112–130.
- (123) Plg. *Propositio* 27.
- (124) Plg. ten pat.
- (125) Dėl visa, kas susiję su šiais aspektais, privalu sąžiningai laikytis *Bendrujų Romos mišiolų nuostatų*, 112–118.
- (126) Plg. Bendrieji Romos mišiolų nuostatai, 39–41; Vatikano II Susirinkimas. Konstitucija apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum Concilium*, 112–118.
- (127) *Sermo*, 34, 1: PL 38, 210.
- (128) Plg. *Propositio* 25: „Kaip visos meninės raiškos priemonės, taip ir giesmė turi būti gerai pritaikyta liturgijai, veiksmingai prisidėti prie jos tikslo, t. y. išreikšti tikėjimą, malda, stebėjimąsi ir meilę Eucharistijoje esančiam Jėzui“.
- (129) Plg. *Propositio*, 29.
- (130) Plg. *Propositio*, 36.
- (131) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Konstitucija apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum Concilium*, 116; Bendrieji Romos mišiolų nuostatai, 41.
- (132) Bendrieji Romos mišiolų nuostatai, 28; Apeigų kongregacija. Instrukcija *Eucharisticum Mysterium* (1967 05 25), 3: AAS 57 (1967), 540–543.
- (133) Plg. *Propositio* 18.
- (134) Ten pat.
- (135) Bendrieji Romos mišiolų nuostatai, 29.
- (136) Plg. Jonas Paulius II. Enciklika *Fides et ratio* (1998 09 14), 13: AAS 91 (1999), 15–16.
- (137) Jeronimas. *Comm. in Is., Prol.*: PL 24, 17; plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 25.
- (138) Plg. *Propositio* 31.
- (139) Bendrieji Romos mišiolų nuostatai, 29; plg. Vatikano II Susirinkimas. Konstitucija apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum Concilium*, 7. 33. 52.
- (140) *Propositio* 19.
- (141) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Konstitucija apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum Concilium*, 52.
- (142) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 21.
- (143) To siekdamas, Sinodas paragino remiantis trejų metų skaitinių ciklu parengti pastoracines pagalbines priemones, padėsiančias vidiniu būdu sieti numatytų skaitinių skelbimą su tikėjimo mokymu: plg. *Propositio* 19.
- (144) Plg. *Propositio* 20.
- (145) Bendrieji Romos mišiolų nuostatai, 78.
- (146) Plg. ten pat, 78–79.
- (147) Plg. *Propositio* 22.
- (148) Bendrieji Romos mišiolų nuostatai, 79d.
- (149) Ten pat, 79c.
- (150) Atsižvelgdamas į senus bei garbingus papročius ir Sinodo tėvų pareikštus pageidavimus, atitinkamas dikasterijas paraginam iširti galimybę ramybės ženklą perkelti į kitą laiko momentą, pavyzdžiui, prieš atnešant atnašas prie altoriaus. Tai neabejotinai būtų reikšminga nuoroda į Viešpaties paraginimą prieš aukojant susitaikyti (plg. *Mt* 5, 23 ir t.); plg. *Propositio* 23.
- (151) Plg. Dievo kulto ir sakramentinės drausmės kongregacija. Instrukcija *Redemptionis Sacramentum* (2004 03 25), 80–96: AAS 96 (2004), 574–577.
- (152) Plg. *Propositio* 34.
- (153) Plg. *Propositio* 35.
- (154) Plg. *Propositio* 24.
- (155) Plg. Konstitucija apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum Concilium*, 14–20. 30 ir t.; Dievo kulto ir sakramentinės drausmės kongregacija. Instrukcija *Redemptionis Sacramentum* (2004 03 25), 36–42: AAS 96 (2004), 561–564.
- (156) 48.
- (157) Ten pat.
- (158) Plg. Dvasininkijos kongregacija ir kitos Romos kurijos dikasterijos. Instrukcija kai kuriais pasauliečių bendradarbiavimo kunigų tarnyboje klausimais *Ecclesiae de mysterio* (1997 08 15): AAS 89 (1997), 852–877.
- (159) Plg. *Propositio* 33.
- (160) Bendrieji Romos mišiolų nuostatai, 92.
- (161) Plg. ten pat, 94.
- (162) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dekretas dėl pasauliečių

apaštalavimo *Apostolicam actuositatem*, 24; Bendrieji Romos mišiolu nuostatai, 95–111; Dievo kulto ir sakramentinės drausmės kongregacija. Instrukcija *Redemptionis Sacramentum* (2004 03 25), 43–47: AAS 96 (2004), 564–566; *Propositio* 33: „Šios tarnybos turėtų būti įsteigiamos vadovaujantis ypatingu mandatu ir atsižvelgiant į tikruosius švenčiančios bendruomenės poreikius. Pasauliečiai, kuriems patikimos šios liturginės tarnybos, turi būti rūpestingai atrinkti, gerai parengti ir dalyvauti nuolatinio ugdymo programose. Jie paskirtini laikinai. Jie turi būti bendruomenei pažįstami ir iš jos susilaukti dėkingo pritarimo.“

(163) Plg. Konstitucija apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum Concilium*, 37–42.

(164) Plg. Bendrieji Romos mišiolu nuostatai, 386–399.

(165) AAS 87 (1995), 288–314.

(166) Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Ecclesia in Africa* (1995 09 14), 55–71: AAS 88 (1996), 34–47; Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Ecclesia in America* (1999 01 22), 16. 40. 64. 70–72: AAS 91 (1999), 752–753; 775–776; 799; 805–809; Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Ecclesia in Asia* (1999 11 06), 21 ir t.: AAS 92 (2000), 482–487; Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Ecclesia in Oceania* (2001 11 22), 16: AAS 94 (2002), 382–384; Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Ecclesia in Europa* (2003 06 28), 58–60: AAS 95 (2003). 685–686.

(167) Plg. *Propositio* 26.

(168) Plg. *Propositio* 35; Vatikano II Susirinkimas. Konstitucija apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum Concilium*, 11.

(169) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1388; Vatikano II Susirinkimas. Konstitucija apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum Concilium*, 55.

(170) Plg. Enciklika *Ecclesia de Eucharistia* (2003 04 17), 34: AAS 95 (2003), 456.

(171) Pavyzdžiui: Tomas Akviniėtis. *Summa theologiae*, III, q. 80, a. 1, 2; Jėzaus Teresė. Tobulumo kelias, 35 sk. Mokymas autoritetingai patvirtintas Tridento Susirinkimo: sess. XIII, c. VIII.

(172) Plg. Jonas Paulius II. Enciklika *Ut unum sint* (1995 05 25), 8: AAS 87 (1995), 925–926.

(173) Plg. *Propositio* 41; Vatikano II Susirinkimas. Dekretas dėl ekumenizmo *Unitatis redintegratio*, 8. 15; Jonas Paulius II. Enciklika *Ut unum sint* (1995 05 25), 46: AAS 87 (1995), 948; Enciklika *Ecclesia de Eucharistia* (2003 04 17), 45–46: AAS 95 (2003), 463–464; Kanonų teisės kodeksas, kan. 844 § 3–4; Rytų Bažnyčių teisės kodeksas, kan. 671 § 3–4; Popiežiškoji krikščionių vienybės skatinimo taryba. *Directoire pour l'application des Principes et des Normes sur l'oecuménisme* (1993 03 25), 125. 129–131: AAS 85 (1993), 1087, 1088–1089.

(174) Plg. 1398–1401.

(175) Plg. 293.

Benedikto XVI 80-mečio minėjimas

(KAP, KAI) Balandžio 15 d. popiežius Benediktas XVI Šv. Petro aikštėje aukėjo padėkos Mišias savo 80-ojo gimtadienio proga. Kardinolų kolegijos dekanas kardinolas Angelo Sodano dėkojo Dievui už tai, kad davė Bažnyčiai Šventąjį Tėvą – patikimą vadovą tikėjimo kelyje. Savo homilijoje popiežius kvietė pasitikėti Dievo gailestingumu. Benediktas XVI sakė: „Draugystė su Kristumi daro mus atleidimo žmonėmis.“ Per vidudienio maldą *Regina Caeli* popiežius paaikškino, kad žodžiais „Jėzau, pasitikiu tavimi“ apibendrinamas krikščioniškasis tikėjimas gailestingosios Dievo meilės visagalybe.

Iškilmėse dalyvavo apie 70 tūkst. tikinčiųjų. Benediktas XVI priminė, jog Dievo tarno Jono Pauliaus II troškimu Atvelykio sekmadienį švenčiama Dievo gailestingumo šventė. Jo pirmtakas žodžiu „gailestingumas“ „apibendrino visą išganymo slėpinį ir išskleidė jį dabarčiai“. Karolis Wojtyła išgyveno dvi diktūras, patyrė vargo, smurto ir tamsybių galią. Tačiau taip pat patyrė, kaip Dievo gailestingumas pranoksta visas tas jėgas. Gailestingumo galia sutramdo blogį. Jonas Paulius II iki mirties ragino žmones pasitikėti Dievo gailestingumu, diena iš dienos būti dieviškojo gailestingumo žmonėmis.

Benediktas XVI savo homilijoje apžvelgdamas gyvenimo dovaną komentavo skaitinį iš Apaštalų darbų, kur pasakojama apie gydančią galią, veikiant nuo Petro krintančiam šešėliui. Pasak popiežiaus, ši gydanti galia veikia todėl, kad šešėlis krinta nuo Kristaus šviesos. Pasak Benedikto XVI, per Katalikų Bažnyčios bendriją Petro šešėlis krito ant jo nuo pat jo gyvenimo pradžios. Benediktas XVI sakė išmokęs suprasti, jog tai yra „geras šešėlis“. Popiežius Benediktas XVI įtaigiai dėkojo už tai, kad galėjo patirti, kas yra šeima. Iš žmogiškojo patyrimo jam atsivėrė prieiga prie didžio ir gero dangaus Tėvo. Per Dievo teisingumą visados matomas jo gailestingumas ir gerumas: Dievas priima mūsų silpnumą ir palengva padeda mokytis tiesiai vaikščioti. Benediktas XVI sakė, jog galėjo giliai išgyventi motinos gerumą, iš kurio „visuomet galima tikėtis pagalbos“, ir taip mokėsi atrasti laisvę. Popiežius taip pat dėkojo savo broliui ir seseriai, kurie visuomet buvo pakeleiviai greta dalijantis džiaugsmu ir pagalba. Benediktas XVI ypač dėkojo už tai, kad nuo pirmosios gyvenimo dienos galėjo įaugti į didelę tikinčiųjų bendruomenę, kurioje išryškėja riba tarp gyvenimo ir mirties, tarp dangaus ir žemės. Su džiaugsmingu dėkingumu popiežius sakė nuolat patiriantis, kokia daugybė yra drauge besimeldžiančiųjų ir padedančių atlikti tarnystę bei „atsižvelgiančių į jo silpnumą“.

Prieš vidudienio maldą Benediktas XVI dar kartą padėkojo už dalyvavimą jo aštuoniasdešimtojo gimta-

dienio padėkos Mišiose. Jis sykiu padėkojo visai Bažnyčiai, kuri, pasak jo, kaip tikra šeima apgaubia jį savo palankumu šiomis dienomis. Popiežius taip pat paragino tikinčiuosius darbuotis įgyvendinant Kristaus taiką pasaulyje. Jis sakė, kad turi omenyje ne tiek iškilias akcijas, kiek veikiau artimo meilės gestus. „Taika yra Kristaus dovana, kurią jis savo bičiuliams paliko kaip palaiminimą visai žmonijai.“ Benediktas XVI priminė, kad Jonas Paulius II baigė žemiškąją kelionę po Dievo gailėstingumo savaitės mišparų. Benediktas XVI apžvelgė 80 savo gyvenimo metų Dievo gailėstingumo šviesoje. Popiežius sakė, kad didžiule Dievo gailėstingumo dovana jis visuomet laikė tai, kad gimė ir buvo pakrikštytas Didįjį šeštadienį. Kalbėdamas apie savo kunigystės pašaukimą ir šventimus popiežius sakė, jog per tai patyrė, kad Kristus yra Viešpats, bet drauge ir bičiulis, kuris uždėjo savo ranką ir niekuomet nepaliks. Anot Šventojo Tėvo, kai atveriamė savo širdį, matome, kad Dievas mums yra labai geras ir padeda net per mažus dalykus pasiekti didelių.

Pristatyta popiežiaus knyga „Jėzus iš Nazareto“

(KAP, KAI) Balandžio 13 d. Vatikano Sinodo auloje buvo pristatyta Josepho Ratzingerio knyga „Jėzus iš Nazareto“. Tą pačią dieną pasirodė knygos leidimai italų, vokiečių ir lenkų kalba. Pasak *Herder* leidyklos, knyga jau išvers-ta į 32 kalbas, rengiama ir daugiau vertimų. Knygos pristatymą vedė Vatikano atstovas spaudai kun. Federico Lombardi SJ. Jis pakartojo paties knygos autoriaus žodžius, kad ji nėra Magisteriumo dokumentas, tačiau drauge atkreipė dėmesį, jog čia galima rasti raktą, leidžiantį geriau suprasti Benedikto XVI pontifikatą. Jis apibūdino knygą kaip „didžio teologo, visą gyvenimą skyrusio studijoms ir mąstymui, veikalą“. Knygą pristatė Vienos arkivyskupas kardi-

nolas Christophas Schönbornas. Drauge su Vienos arkivyskupu ant podiumo pristatymo metu sėdėjo Romos valdiečių (protestantų) teologijos universiteto dekanas profesorius Daniele Garrone ir laicistas filosofas, Venecijos meras prof. Massimo Cacciari. Valdiečių universiteto dekanas pagyrė knygą kaip aistringą tikinčiojo meditaciją, tačiau kritikavo apologetinę jos pobūdį, pastangą susieti istorinį Jėzų ir tikėjimo Kristų. Filosofas Massimo Cacciari pastebėjo, kad pagal Jono evangeliją tiesa Kristuje ir tiesos ieškojimas sueina į viena ir, kita vertus, išlaiko skirtingumą.

Kardinolas Christophas Schönbornas, pradėdamas knygos pristatymą, pasakė, kad šioje knygoje „kalba ne popiežius, netgi ne anuometinis kardinolas, vyskupas, profesorius, kunigas, bet paprastas tikintysis, krikščionis Josephas Ratzingeris“. Vienos arkivyskupas pabrėžė, jog panašiai kaip šv. Tomas Akvinietis Benediktas XVI „slepia savo gyvenimo tikėjimu ugnį“, o į pirmą planą iškyla jo intelekto iššūkis, argumentacijos jėga, objektyvios tiesos paieškos uolumas, pastanga atsakyti visiems ieškantiems savo vilties pagrindo. Austrų kardinolas išreiškė įsitikinimą, kad būtent todėl popiežius „leidžiasi į agorą“, viešą diskusijų aikštę. Jis dėsto savo turimą Jėzaus viziją šiandienos nuomonių pliuralizmo areopage. Kardinolas atkreipė dėmesį į paties knygos autoriaus išangos žodžius, atveriančius skaitytojams galimybę kritikuoti ir prieštarauti dėstomoms mintims.

Kardinolas Schönbornas sakė, jog viešojoje rinkoje nuolat pateikiami „tariamai nauji“ atradimai, kuriais siekiama atskleisti visiškai kitokią Jėzaus iš Nazareto istoriją. Šiais leidiniais siekiama diskredituoti Bibliją grindžiamą ir Bažnyčios pateikiamą Jėzaus iš Nazareto paveikslą. Vaizduojamos intriguojančios sąmokslų teorijos, o leidėjai iš to uždirba didelius pi-

nigus. Kardinolas pridūrė, jog istorinio Jėzaus tikėtinumo abejonės kyla taip pat „iš savų gretų“. Jau beveik 200 metų istorinė Biblijos kritika diskusiniu žvilgsniu kėlė klausimus beveik dėl visko, kas Biblijoje rašoma apie Jėzų. Pasak kalbėtojo, Benediktas XVI yra puikus Šventojo Rašto žinovas: Biblija jam visada buvo „teologijos širdis ir centras“. Pasak kardinolo Schönborna, dabar drauge su Benediktu XVI galime tvirtai remtis istoriniu Evangelijų patikimumu. Kardinolas minėjo nesuskaitomas Jėzaus kaip revoliucionieriaus, tylaus visuomenės reformatoriaus, slapto Marijos Magdalenos meilūžio vaizdavimo fantazijas. Pasak jo, jas visas ramiai galime laikyti jau užverstu istorijos puslapiu.

Knygos išangoje Benediktas XVI pabrėžia, kad jo knyga jokių būdu nėra Magisteriumo mokymas, bet jo asmeninio ieškojimo Viešpaties akivaizdoje išraiška. Išangoje autorius J. Ratzingeris rašo, kad knygos apmatus padaręs per 2003 metų vasaros atostogas dar būdamas kardinolu. Išrinktas popiežiumi jis tęsė darbą laisvalaikio minutėmis.

Vokiečių biblistas, Tarptautinės teologų komisijos narys kun. prof. Thomas Södingas interviu agentūrai KNA pavadino popiežiaus knygą apie Jėzų „revoliuciniu žingsniu“. Pasak jo, knyga „liudija naują popiežiaus tarnystės vykdymo stilių“.

Nekrikštytų vaikų sielos eina į dangų

(KAP, KAI) Popiežius Benediktas XVI patvirtino Tarptautinės teologinės komisijos dokumentą „Vaikų, mirusių be krikšto, išganyto viltis“. Visas dokumentas paskelbtas italų jėzuitų dvisavaitiniame leidinyje *La Civiltà Cattolica* ir pusiau oficialiame bažnytniame JAV leidinyje *Origins*. 41 puslapio tekstas grindžiamas daug metų vykusiais Tarptautinės teologinės komisijos pasitarimais.

Šiuo Tarptautinės teologinės komisijos dokumentu koreguojama praėjusiais šimtmečiais paplitusi nuomonė, esą nekrikštyti vaikai po mirties patenka į vadinamąjį *limbus puerorum* – „tarpinę būklę“, arba „pragarus“. Dokumente sakoma, kad krikštas yra įprastinis išganymo kelias. Tačiau tolydžio brendo suvokimas, jog Dievas trokšta visų žmonių išganymo. Tarpinės būklės, kurioje vaikai egzistuoja be skausmo, tačiau taip pat nepatirdami Dievo artumo, išsivaizdavimas atspindėtų „nepamatuotai restriktivią išganymo viziją“. Dokumente rašome, kad Bažnyčia neturi tikro pažinimo apie be krikšto mirusių vaikų amžinąjį likimą. Tačiau pasvėrus visus teologinius argumentus yra pagrindas vilčiai, „kad be krikšto mirę vaikai gali džiaugtis palaiminguoju Dievo regėjimu“. Teorija apie *limbus puerorum* niekuomet nebuvo dogmatizuota. Apie ją nekalbama ir Katalikų Bažnyčios katekizme.

„Šiuolaikiniams žmonėms tolydžio vis daugiau sunkumų kelia išsivaizdavimas, kad teisingas ir gailestingas Dievas galėtų atskirti be asmeninės nuodėmės mirusius vaikus nuo amžinos palaimos“, – rašoma tekste. Ypač mirusio vaiko tėvams abejonė dėl vaiko išganymo gali kelti skausmą ir kaltę. Laikui bėgant Bažnyčia „subtiliau suvokė“, kaip žmonėms dovanojamas išganymas. Pasak dokumento, panašiai dera aiškinti taip pat tradicijos perduodamą mokymą, jog „už Bažnyčios nėra išganymo“.

Vatikano tarptautinė teologinė komisija per daugelį posėdžių nagrinėjo be krikšto mirusių vaikų amžinąjį likimą. Popiežius Jonas Paulius II 2004 m. davė šiai komisijai užduotį išnagrinėti šį klausimą. 1969 m. įkurta Tarptautinė teologinė komisija yra oficialus Šventojo Sosto, ypač Tikėjimo mokymo kongregacijos, patariamasis organas.

Jau 1985 m. tuometinis Tikėjimo mokymo kongregacijos prefektas Jozefas Ratzingeris pabrėžė, jog kaip teologas yra linkęs atsisakyti šios *limbus puerorum* „teologinės hipotezės“, nes ji niekada nebuvo apibrėžta tikėjimo tiesa.

Vedusių kunigų statistika

(KAI) Italų jėzuitų dvisavaitinis leidinys *La Civiltà Cattolica* pateikė duomenis apie kunigystę paliekančius kunigus. Leidinyje teigiama, kad kasmet pasaulyje apie 1000 kunigų palieka kunigystę, sudarydami santuoką, o apie 70 grįžta į kunigystę. Leidinyje, kuris leidžiamas glaudžiai bendradarbiaujant su Vatikanu, pabrėžiama, kad nėra tikslios statistikos apie vedusius kunigus. Apibendrinus iš Vatikano gaunamą informaciją, kuri ten atestina iš atskirų vyskupijų, daroma išvada, kad 1964–2004 m. kunigų gretas paliko 69 063 vyrai, o nuo 1970 iki 2004 m. į kunigo tarnystę grįžo 11 213. Pasak leidinio vyriausiojo redaktoriaus kun. Gianpaolo Salvini, tai reiškia, jog pasaulyje vedusių ir kunigo tarnystę palikusių kunigų yra ne daugiau kaip 57 tūkst. Jis sykiu kritikavo kitų informavimo priemonių pateikiamus skaičius, kur kalbama apie 80 ar net 100 tūkst. metusių kunigystę per minėtą laikotarpį.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ

vysk. Jonas Kauneckas

mons. Artūras Jagelavičius

kun. Leonas Povilas Zaremba SJ

kun. Lionginas Virbalas SJ

kun. Kęstutis Rugevičius

Vyskupijų atstovai:

kun. Arūnas Poniškaitis

kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas

Violeta Micevičiūtė

Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda

Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius

kun. Saulius Stumbra / Klaipėda

Laima Zimkienė / Šiauliai

Inesė Ratnikaitė / Šiauliai

kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5

LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853

Platinimo tarnyba: 322 776

Faksas: 323 853

El. paštas: lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“

Studentų 48a

LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2007, „Bažnyčios žinios“